Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і МК КП(б)Б, ЦВК і СНК БССР

№ 190 (5023)
жніўня
27
панядзелак
1934 г.
год выдання XVIII

Пролетарыі ўсіх краін, злучайцеся!

МЕНСКІ РАЁН ПОУНАСЦЮ ЗАКОНЧЫЎ ГАДАВЫ ПЛАН ХЛЕБАЗДАЧЫ

ЦК КП(б)Б—тав. ГІКАЛО
СНК БССР—тав. ГАЛАДЗЕДУ
Упаўкамзаг СНК СССР па БССР тав. ГВАЗДЗЕЦКАМУ
Палітсектар НКЗема БССР — тав. РАТНЕКУ.
Рэдакцыі газ. «ЗВЯЗДА».

Пад непасрэдным кіраўніцтвам ЦК КП(б)Б і СНК БССР, на падставе разгортвання палітмасавай работы сярод калгаснікаў і аднаасобнікаў, рэалізуючы рашэнні ліпеньскага пленума ЦК ВКП(б), Менскі раён датэрмінова, на 65 дзён раней мінулага года, поўнасцю скончыў гадавы план хлебазагатовак (АБАВЯЗКОВЫЯ ПАСТАЎКІ ПА КАЛГАСНА-СЯЛЯНСКАМУ СЕКТАРУ, СОЎГАСАХ, І КААПГАСАХ, НАТУРАПЛАТУ І НАСЕННУЮ ХАРЧПАЗЫКУ).

Змагаемся за раннія тэрміны і высокай якасці правядзення асеннай сяўбы, арганізацыі ўборкі і датэрміновай здачы добраякаснай бульбы дзяржаве і падрыхтоўкі калгасаў да зімы.

САКРАТАР МЕНГАРКОМА КП(б)Б ВЫСКІН.
СТАРШЫНЯ ОРГБЮРО РВК РАЙУПАЎКАМЗАГ ТУРЭЦКІ.
НАЧ. ПАЛІТАДДЗЕЛА 1-й МТС ПЛЕТНЕЎ.
НАЧ. ПАЛІТАДДЗЕЛА БОЛЬШЭВІЦКАЙ МТС КАМЕНШТЭЙН.

АБ УКЛЮЧЭННІ ВА УСЕСАЮЗНЫ КОНКУРС НА СВОЕЧАСОВУЮ ЗДАЧУ ХЛЕБА

Пастанова ЦК КП(б)Б

ЦК КП(б)Б лічыць неабходным уключэнне БССР ва ўсесаюзны конкурс на своечасовую здачу хлеба дзяржаве высокаякасным зярном.

Уключэнне ў конкурс павінна паслужыць разгортваннем магутнага руху ў калгасах, сярод аднаасобнікаў на датэрміновае выкананне хлебапаставак зярном высокай якасці.

ЦК абавязвае РК і палітаддзелы і ўвесь цэнтральны і раённы друк папулярызаваць сярод калгасных мас даную пастанову і ўмовы конкурса.

Стварыць конкурсную камісію БССР у складзе тт. **Чарнякова** (старшыня), **Садзіна, Бенака, Ратнека, Картукова, Гвоздзецкага, Ленцнера, Шастакова і Стукалава.**

Даручыць камісіі распрацаваць мерапрыемствы па ўцягненню ў конкурс усіх калгасаў БССР і намеціць крыніцы стварэння рэспубліканскага прэміяльнага фонду.

Сакратар ЦК КП(б)Б ГІКАЛО.

ЯШЧЭ РАЗ АБ ПАДРЫХТОЎЦЫ ДА ЗІМЫ

Пісьмо трыкутнікаў менскіх прадпрыемстваў—завода ІМЯ ВАРАШЫЛАВА, фабрык ІМЯ КАГАНОВІЧА і «8 САКАВІКА»—знайшло жывейшы водгук на многіх прадпрыемствах Беларусі.

І гэта зусім натуральна. Вопыт мінулых зім вельмі многаму навучыў, нашы прадпрыемствы: прастоі, вялікая цякучасць рабочай сілы прымусілі ў гэтым годзе больш сур'ёзна аднесціся да гэтай справы, бо дрэнная работа прадпрыемстваў у мінулым з'яўляецца прамым вынікам дрэннай падрыхтоўкі да зімы.

Падрыхтоўка разгарнулася. Інфармацыі з месц сведчаць аб тым, што задачу зразумелі правільна, што кожнае прадпрыемства можа і павінна спаткаць зіму гэтага года падрыхтаваным.

Разгортваецца багацейшая ініцыятыва. У ПЕРШУЮ ЧАРГУ трэба адзначыць ініцыятыву завода «КОМУНАР» (Менск), які заключыў гаспадарчы дагавор з жаткамі, дзе жывуць рабочыя гэтага завода. Гэта сапраўды большэвіцкае, гаспадарскае рашэнне пытання. ПРАДПРЫЕМСТВА, ЗАКЛЮЧЫЎШЫ ДАГАВОР З ЖАТКАМІ, НА СПРАВЕ ДАБІВАЕЦЦА, КАБ КВАТЭРЫ РАБОЧЫХ ГЭТАГА ЗАВОДА БЫЛІ АДРАМАНТАВАНЫ Ў ПЕРШУЮ ЧАРГУ. І ЗАВОД САМ ДАПАМАГАЕ ЖАТКАМ. Так трэба праводзіць справу.

Нядарма ўспед за заводам «КОМУНАР» такі-ж дагавор заключыў завод «БОЛЬШЭВІК» і некаторыя іншыя прадпрыемствы.

Цяпер трэба дабівацца, каб такія дагаворы былі заключаны паміж усімі прадпрыемствамі з жаткамі і каб яны ВЫКОНВАЛІСЯ.

А за выкананнем будзе сачыць сам рабочы-жыхар; сам ён падпішэ АКТ АБ ТЫМ, ШТО РАМОНТ ПРАВЕДЗЕН ДОБРАСУМЛЕННА.

ВЕЛЬМІ КАШТОЎНА ініцыятыва рачыцкай фабрыкі «10 ОКЦЯБР», якая прапануе РАЗГАРНУЦЬ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАЕ СПАБОРНІЦТВА на пешую падрыхтоўку ДА ЗІМЫ. ГЭТУ ІНІЦЫЯТЫВУ ТРЭБА ПАДТРЫМАЦЬ.

У нас няма ніякіх падстаў паўтараць памылкі мінулых гадоў. Мы маем усе магчымасці добра падрыхтавацца да зімы; яны таяцца ўнутры кожнага прадпрыемства, кожнага жакта.

Паглядзіце на жакт № 16 (Гомель). Толькі тады, калі на чале гэтага жакта быў пастаўлен сапраўдны гаспадар, сапраўдны арганізатар тав. РУМАНОЎСКІ, змяніўся твар жакта. Ён здолеў з развалены, нягодных кватэр зрабіць добрыя кватэры.

А Ў НАС ЁСЦЬ НЯМАЛА ТАКІХ ТАВАРЫШОЎ.

Значыць трэба працаваць сапраўды па-гаспадарску і ўлічваць усе магчымасці.

І тут трэба сказаць з усёй рашучасцю, што не ўсюды, НЕ ЎСЕ ЗРАЗУМЕЛІ ЎСЕ ПАЛІТЫЧНАЕ І ГАСПАДАРЧАЕ ЗНАЧЭННЕ ПАДРЫХТОЎКІ ДА ЗІМЫ ГЭТАГА ГОДА.

Многія зразумелі гэту справу, як чарговую кампанію, свой удзел у якой можна абмежаваць пасылкай ДЫРЭКТЫЎНАГА ПІСЬМА.

Да ліку гэтых кіраўнікоў у першую чаргу адносяцца таварышы з МАГІЛЕЎСКАГА РК КП(б)Б. Рашыўшы, што ў іх ёсць справы больш важныя, яны толькі пасля тэлеграмы ЦК КП(б)Б далі ПІСЬМОВАЕ ўказанне прадпрыемствам. І ТОЛЬКІ.

І гэта пры абураючым станогішчы падрыхтоўкі да зімы як саміх прадпрыемстваў, так і рабочых. Не адрамантаваны сталовыя, не прыведзены ў парадак інтэрнаты, не зроблена зусім нічога. Але затое паслана пісьмовае ўказанне!

НЕ ЛЕПШ У ГОМЕЛІ. Тут сабралі нараду трыкутнікаў, і на гэтым справа па сутнасці закончылася. «ЗВЯЗДА» пісала аб АГІДНЕЙШЫМ СТАНОВІШЧЫ З КВАТЭРАМІ НА ДОБРУШСКАЙ ПАПЯРОВАЙ ФАБРЫЦЫ «ГЕРОІ ПРАЦЫ», АБ ЗАБЫЦЦІ ІНТАРЭСАЎ РАБОЧЫХ НА МНОГІХ ПРАДПРЫЕМСТВАХ І, У ПРЫВАТНАСЦІ, НА ШКЛОЗАВОДЗЕ ІМЯ СТАЛІНА. АЛЕ ПЕРАЛОМУ ЯШЧЭ НЯМА.

Што гэта, як не фармальныя адносіны як партыйных, так і совецкіх і прафсаюзных арганізацый да патрэб рабочых.

Як правіла, прафсаюзныя арганізацыі не ўключыліся ў кампанію падрыхтоўкі да зімы. А між тым няма больш ганаровай, больш надзённай задачы прафсаюзаў, як арганізацыя мас на падрыхтоўку да зімы, барацьба за своечасовы рамонт кватэр рабочых, пачынку абутку, вопраткі і т. д.

У сувязі з гэтым асаблівую ўвагу заслугоўвае пастанова ЦСПСБ, «аб арганізаванай падрыхтоўцы да зімы», прынятая гэтымі днямі.

Трэба, каб пастанова ЦСПСБ была прынята да неадкладнага выканання ўсімі профарганізацыямі, якія павінны адыграць рашаючую ролю і адказваць за ход падрыхтоўкі да зімы.

Недастаткова ўключыўся ў падрыхтоўку да зімы раённы нізавы друк. Перадрукаваўшы пісьмо трыкутнікаў, многія газеты на гэтым спыніліся. Нядрэнна разгарнулі справу толькі некаторыя газеты. Да ліку лепшых адносяцца «Віцебскі пролетарый» і «Большэвік Барысаўшчыны». Хутка кінулі займацца гэтым пытаннем «Комунар Магілеўшчыны» і «Палеская праўда». Не хапіла пораху ў парахаўніцы.

А між тым барацьба за падрыхтоўку да зімы яшчэ толькі пачалася. Трэба максімальна выкарыстаць кожны дзень, каб сустрэць зіму арганізавана.

Арганізаваная, падрыхтаваная сустрэча зімы для кіраўніцтва раёна, завода і жакта, для профсаюзаў і друку—экзамен на здольнасць практычна ажыццяўляць генеральную лінію нашай партыі.

Барацьбой за сілас правяраецца якасць кіраўніцтва жывёлагадоўляй

У гэтым годзе патрэбы калгаснай жывёлагадоўлі ў сакавітых кормах выраслі ў велізарнай ступені. Сілас павінен быць скарыстан не толькі як спажыўны малакагонны корм для кароў, але і замяніць некаторыя іншыя нехапаючыя кормы.

Побач з радам раёнаў, як ЧЭРЫКАЎСКІ, ЖЫТКАВІЦКІ, ТУРАЎСКІ, ЛЕЛЬЧЫЦКІ і іншых, дзе кіраўніцтва зразумела значэнне сіласу, дзе гадавы план сіласавання амаль выкананы, у вогуле па БССР сіласаванне праходзіць нездавальняюча.

На 20 жніўня засіласавана толькі 40,5 проц. За апошнюю пяцідзенку выканана ўсяго 3,6 проц. плана сіласавання. Гэта ў той час, калі спаборнічаючая з намі ЗАХОДНЯЯ ВОБЛАСЦЬ ужо выканала 63,4 проц. гадавога плана.

Нават у перадавых раёнах, як МЕНСКІМ, СЛУЦКІМ, ВЕТКАЎСКІМ і іншых за апошнюю дэкаду процант сіласавання павышаецца не больш як за 3—4 проц.

Аналіз прычын паспяховага разгортвання сіласавання ў перадавым Чэрыкаўскім раёне паказвае, што калгасныя масы і работнікі жывёлагадоўлі сапраўды аўладалі тэхнікай сіласнай справы. Тут ведаюць ужо, што і калі трэба сіласаваць. І невыпадкова Чэрыкаўскі раён ужо другі год выходзіць пераможцам на сіласным фронце. Трэба прызнаць, што на фронце сіласавання чэрыкаўскія арганізацыі здолелі забяспечыць сапраўнае аператыўнае большэвіцкае кіраўніцтва.

У гэтым-жа трэба шукаць і карэнні прычын адставання многіх раёнаў. У БАРЫСАЎСКІМ І БЫХАЎСКІМ раёнах, напрыклад, велізарная колькасць пустазелля асталася нескарыстанай на палях. Зараз у гэтых-жа раёнах і радзе іншых бульбоўнік перастойвае. У калгасах няма асоб, якія-б адказвалі за гэту справу.

Рашэнні чэрвеньскага пленума ЦК КП(б)Б аб жывёлагадоўлі патрабуюць ад усіх мясцовых партыйных і совецкіх арганізацый і ад палітаддзелаў МТС сапраўднага павароту да жывёлагадоўлі.

Трэба зараз-жа прыняць усе меры, каб забяспечыць калгасную жывёлу і жывёлу калгаснікаў і аднаасобнікаў кормамі на ўвесь стойлавы перыяд. НІ АДЗІН ГЕКТАР БУЛЬБОЎНІКА, НІ АДЗІН ГЕКТАР ДРУГОГА ЎКОСУ НЕ ПАВІНЕН АСТАЦЦА НЯЎБРАНЫМ.

Зараз ужо асноўная маса бульбоўніка можа і павінна быць скошана.

ТАМУ БЛІЖЭЙШЫЯ ДНІ ПАВІННЫ БЫЦЬ БАЯВЫМІ ДНЯМІ СІЛАСАВАННЯ. РК, РВК, палітаддзелы павінны наладзіць такое-ж аператыўнае кіраўніцтва скошваннем бульбоўніка і сіласаваннем, як яны наладзілі справай хлебазагатовак. Яны павінны памятаць, што якасць кіраўніцтва арганізацый барацьбой за высокім жывёлагадоўлі будзе ў першую чаргу правяравацца на тым, як арганізуецца барацьба за сытую зімоўку, за такі важны элемент у кармовым балансе, як сілас.

У БАРЫСАВЕ, БЫХАВЕ І УШАЧАХ ЗРЫВАЮЦЬ СПРАВУ СІЛАСАВАННЯ

НІ СЕНА, НІ СІЛАСУ

БЫХАЎ. (Карэспандэнт «Звязды»).

У Быхаўскім раёне да сіласавання адносяцца так, нібы гэта «лішняя работа». **Амаль у 10 сельсоветах** (Тайманаўскім, Прылесінскім, Б. Селецкім, Глухскім і іншых) **да гэтага часу не засіласавана ніводнага кілограма.** А па раёну на 15 жніўня план сіласавання выкананы толькі на 19 процантаў.

Можа і сапраўды ў Быхаўшчыне кармоў столькі, што сілас тут непатрэбны? Прааналізуем на канкрэтных прыкладах.

У калгасе імя XII Окцябра (старшыня **Еўменаў**) ёсць буйная жывёлагадоўчая ферма (150 галоў), а сенажаці вельмі мала. Кожную вясну жывёла літаральна галадае. Такое-ж становішча і ў радзе іншых калгасаў—**«Серп і молат»** (старшыня **Станкоў**), **імя Калініна** (старшыня **Стукачоў**), «Советы Ільіча» і т. д.

Аднак і тут не сіласуюць. Чаму? Характэрны адказ на гэта пытанне дае парторг Б. Селіцкага сельсовета т. Купчанка:

— З сіласаваннем у нас няважна. Гэта ясна... Але што сіласаваць? Гэтых самых... як яны... сіласных культур мы не сеем а бульбоўнік **яшчэ рана** зжынаць...

Ясна. Мала таго, што кіруючыя работнікі ў сельсоветах не ведаюць (**вярней—не хочуць ведаць**) аб тым, што трэба на сілас выкарыстоўваць пустазелле, атаву з балот і т. д., але і свядома ідуць на тое, каб было правалена сіласаванне бульбойніка, які да рэчы, на палях Б. Селіцкага сельсовета пачынае чарнець.

Як-ша глядзяць на такія рэчы ў раёне? Начальнік райземаддзела тав. **Кучараў** супакойвае сябе тым, што «днямі выязджаюць у сельсоветы спецыялісты, замацаваныя за пэўнымі ўчасткамі». Аднак чакаць ад гэтага карысці наўрад ці можна, бо... і да гэтага часу яны былі «прымацаваны» і «адказвалі» за сіласаванне. Між тым, вынікаў няма.

Нідзе ў раёне панат і не думаюць аб тым, каб арганізаваць сіласаванне ў аднаасобнікаў ці хоць-бы калгаснікаў.

— Куды там,—гаворыць той-жа Купчанка,—хаця-б у калгасах план выканаць...

І гэта ён гаворыць пасля наступных сваіх-жа слоў:

— А ў «Пуцілаўцы» калгаснікі сена не атрымаюць...

Вывад напрошваецца сам.

В. Д.

СЛОВЫ І СПРАВЫ

УШАЧЫ.

Раённыя арганізацыі могуць пахваліцца, што замест плана данага Наркамземам у 7.500 тон яны абавязаліся засіласаваць 10.000 тон. Але як ідзе сіласаванне ні сакратар РК Тарасевіч, ні іншыя работнікі раёна не могуць сказаць, таму што гэтым ніхто не кіруе.

А сіласаваць ёсць што. У палавіны сельсоветаў раёна бульбоўнік і бульба заражаны фітафторай. Бульбоўнік ужо жаўцее, а ў некаторых мясцах пачарнеў (Купліўскі, Габацецкі, Сарочынскі і іншыя сельсоветы), а вось да скашвання ніхто не прыступае.

Аб тым, што трэба скошваць ніхто не пярэчыць, аднак ні райза, ні МТС не падказалі аб тым, каб даць указанне калгасам скошваць бульбоўнік і сіласаваць яго.

Н. НЕЙДЛІН.

ВОПЫТ ПЕРАДАВІКОЎ НЕ ПЕРАНЯТЫ

БАРЫСАЎ. (Карасп. «Звязды»).

Бычанскі сельсавет — адзін з першых поўнасцю выканаў план хлебапаставак і па-ўдарнаму разгортвае асеннюю сяўбу і зяблівае ворыва.

Усе калгасы гэтага сельсавета выканалі план і на сіласаванню. Сіласаванне не спыняецца.

— Дамо 200 процантаў плана, —аўтарытэтна заяўляе старшыня Бычанскага сельсовета т. Раяк.

Добра арганізаваў сіласаванне буйнейшы ў раёне калгас «**Чырвоная зорка**», Ч. Слабодскага сельсавета. Тут гэту справу ўзначалілі калгасная партгрупа на чале з тав. **Круглікам** — парторгам калгаса. План выканан на 120 проц.

На вялікі жаль, ініцыятыва і практыка перадавікоў не стала здабыткам усіх сельсоветаў і калгасаў раёна. І як разультат — план сіласавання па раёну выкананы толькі на 25 проц.

Асаблівае ігнараванне сіласавання назіраецца ў калгасах зоны МТС, дзе фактычна яшчэ не прыступалі да сіласавання. З усіх калгасаў зоны МТС прыступілі да сіласавання ўсяго два калгасы.

Райза яшчэ да гэтага часу толькі выносіць пастановы аб сіласаванні і далей іх не ідзе.

П. ЧЫКУН.

ПАРАДАК ЗАНЯСЕННЯ НА УСЕБЕЛАРУСКУЮ ДОШКУ ГОНАРУ

соўгасаў, калгасаў і сельсоветаў, узорна правёўшых уборку, азімую сяўбу, заблёва, забяспечыўшых жывёлу кармамі і выканаўшых свае абавязацельствы перад дзяржавай

1. На ўсебеларускую дошку гонару заносяцца:

а) соўгасы, якія выдатна, поўнасцю і ў тэрмін выканалі ўвесь ураджай, поўнасцю выканалі план хлебаздачы, поўнасцю забяспечылі сябе насеннем для азімай і яравой сяўбы, своечасова і высокаякасна завяршылі азімую сяўбу і заблёва, далі найлепшыя паказьнікі ў скарыстанні трактароў і машын і стварылі моцную кармовую базу для жывёлы;

б) калгасы, якія ўзорна правялі ўборку без страт, датэрмінова выканалі свае абавязацельствы па зернабульпаставках і мяснозагатоўках і разлічыліся з МТС за праведзеную работу, вярнулі поўнасцю дзяржаве насенную і харчовую пазыку, засыпалі насенне для азімай і яравой сяўбы, высокаякасна закончылі азімую сяўбу, выканалі план заблёвага ворыва і стварылі моцную кармовую базу як для агрэмаджанай, так і для жывёлы, якая знаходзіцца ва ўласным карыстанні калгаснікаў;

в) сельсоветы, у раёне якіх усе калгасы і аднаасобныя гаспадаркі выканалі ўмовы, указаныя ў п. «а» і «б».

II. Соўгасы, калгасы, сельсоветы заносяцца на дошку гонару па прадстаўленню райкомаў партыі, райвыканкомаў, палітаддзелаў МТС, а таксама па прадстаўленню Наркамзема БССР і палітсектара МТС.

III. Пры прадстаўленні на дошку гонару павінна быць указана месца знаходжання калгаса, соўгаса і сельсавета, весткі аб якасці ўборкі і скарыстанні машын, весткі аб выкананні плана хлебаздачы, натураплаты і зваросту пазыкі дзяржаве. Колькі ў даным калгасе прыходзіцца на працадзень: прозвішчы, імёны і імёны па бацьку кіраўнікоў і лепшых ударнікаў, якія забяспечылі перамогу ў калгасе, соўгасе і сельсавеце.

РЭДАКЦЫЯ «ЗВЯЗДЫ».

Шырэй разгорнем спаборніцтва мас

Сёння ў «Звяздзе» публікуюцца ўмовы і парадак занясення калгасаў, сельсоветаў, брыгадзіраў на Усебеларускую дошку гонару.

Кожны райком, палітаддзел, первічныя партыйныя арганізацыі павінны гэтыя ўмовы давесці да найшырэйшых працоўных мас.

Для таго, каб заваяваць месца на Усебеларускай дошцы гонару, трэба разгарнуць сапраўдную большэвіцкую работу, пранізаць яе ленінскімі выпрабаванымі метадамі працы—сацыялістычным спаборніцтвам і ўдарніцтвам.

На калгасных палях, у звенніках, брыгадах працуюць тысячы калгаснікаў-ударнікаў, паказваюць узоры комуністычных адносін да сваёй справы.

Зараз ужо няма такога калгаса, сельсавета і нават звана ў брыгадзе, дзе-б не было ўдарнікаў, якія сваім асабістым прыкладам паказваюць як трэба змагацца за большэвіцкія калгасы, за заможнае калгаснае жыццё.

Задача заключаецца ў тым, каб цягнуць у спаборніцтва ўсіх без выключэння калгаснікаў і калгасніц, падцягнуць іх работу да ўзроўню перадавых.

Асноўнай і рашаючай умовай пры запясенні на дошку гонара будзе з'яўляцца, наколькі кожны калгас, сельсавет, брыгада ўцягнуць у спаборніцтва масы, наколькі яны будуць энергічна змагацца за выкананне колькасных і якасных паказьнікаў планаў.

Кожны сельсавет, калгас, брыгада і іх кіраўнікі павінны памятаць, што занясенне на Усебеларускую дошку гонару—валікі большэвіцкі гонар. І гэты гонар можна заваяваць толькі ўдарнай працай.

«Звязда» заклікае ўсе партыйныя і совецкія арганізацыі неадкладна разгарнуць масавую растлумачальную работу вакол гэтага пытання.

Райкомы, райвыканкомы, зямельныя арганізацыі, комсамольцы, чесныя беспартыйныя калгаснікі! Ад вас залежыць магчымасць заняць ганаровае месца ў рэспубліцы.

Высокая якасць уборкі і азімай сяўбы, разгортванне жывёлагадоўчае выкананне абавязацельстваў перад дзяржавай, умацаванне калгасаў і соўгасаў, павышэнне матэрыяльнага добрабыту калгаснікаў—вось што павінна быць пакладзена ў аснову спаборніцтва.

ПА-БАЯВОМУ РАЗГАРНУЦЬ ДРУГІ ЎКОС

ДРУГІ ЎКОС ДАЕ БОЛЬШЫ УРАДЖАЙ ЧЫМ ПЕРШЫ

УШАЧЫ. (Ад спецыяльнага карэспандэнта «Звязды»).

Старшыня калгаса **«Комунар»**, Гарбацецкага сельсавета, Шалыка расказвае:

«У гэтым годзе ў нас кармоў будзе больш, чым у мінулым годзе». Нас пацікавіла, як гэта калгас «Комунар» ужо зараз, калі ўсе скардзяцца на адсутнасць кармоў, поўнасцю сябе забяспечыў кармамі.

Аказваецца, справа зусім простая. З 250 га сенажаці 180 было астаўлена на другую атаву. Калгас 15 жніўня прыступіў да касьбы другой атавы.

З 35 га другога ўкосу сабрана больш 200 пудоў сена. Сена адразу высушваецца і кладзецца ў гумно. Па якасці другі ўкос не ўступае першаму ўкосу.

80 проц. агульнага масіва аставілі калгаснікі калгасаў «Новы шлях» і «Ваяўнічы бязбожнік», Глыбачанскага сельсавета, на другі ўкос.

Першы ўкос даваў самае большае два вазы сена, а другі ўкос дае такіх-жа вазоў тры, а ў некаторых мясцах 4.

Арганізацыяй і добрым правядзеннем другога ўкосу калгасы забяспечылі сябе сенам на зіму.

Здавалася-б, што раённыя арганізацыі павінны былі-б перанесці гэты вопыт ва ўсе іншыя калгасы. Аднак аб гэтым гавораць, выносяць пастановы, а канкрэтна нічога не робіцца.

Калгасы «Пагранічнік», «Прымежнік», Вяліка-Далецкага сельсавета, «Комунар», Пінскага сельсавета і «Пролетарый», Ушацкага сельсавета, яшчэ не закончылі касьбы першага ўкосу. У калгасе «Пролетарый» з 135 га скошана толькі 82, астатнае стаіць не скошаным. Не малая колькасць нескошанага сена першага ўкосу стаіць у другіх калгасах Сарочынскага, Плінскага і Мала-Далецкага сельсавета.

Н.

АРГАНІЗАВАЦЬ УБОРКУ ДРУГОГА УКОСУ СЕНАЖАЦЕЙ

ЧЫРВОНАПОЛЛЕ (Ад карэспандэнта «Звязды»).

Першы ўкос сенажацей гэтага года даў сена амаль на палову менш, чым летась. Калгасы гэта ўлічылі і ўсе лепшыя ўчасткі сенажаці запусцілі пад другі ўкос.

Але ў раёне ні адзін калгас яшчэ не прыступіў да касьбы. У раёне гаварацца, што план Наркамзема па першым укосе выкананы. А тое, што ў раёне стаяць нескошанымі нават па першаму разу сотні гектараў лугоў, раённых работнікаў не турбуе.

У калгасе «**Чырвоная зорка**» не скошана яшчэ 60 гектараў. Калгас не забяспечыў кармамі абагулепае стада і кароў калгаснікаў. У калгасе «Шлях Окцябра» не скошана 30 гектараў, па Выдранскаму сельсавету 70, па Новаельнінскаму 224, па Чырвонапольскаму 50, гектараў каля ста не скошана ў калгасе «Крэмль» і іншых калгасах.

У АВАНГАРДЗЕ ХЛЕБАПАСТАВАК

ЛЮБАНЬ. (Па тэлеграфу).

Гадавы план хлебапаставак па соўгасах, калгасах і аднаасобнаму сектару на 24 жніўня выканан поўнасцю.

Змагаемся за выкананне натураплаты і плана асенняй сяўбы.

САКРАТАР РК КАРДАШ.
СТАРШЫНЯ РВК КЛІМАЎ.
УПАЎКАМЗАГ ГЛЕБОВІЧ.

ЧЫРВОНЫ МАЯК. (Па тэлеграфу).

Дзяржаўны план хлебаздачы і звароту насеннязыкі соўгасам «Чырвоны маяк» 21 жніўня выканан поўнасцю. Закончылі абмолот азімых, разгортваем асеннюю сяўбу.

ДЫРЭКТАР КАЗАКОЎ.
НАЧ. ПАЛІТАДДЗЕЛА ДЫНДЗІН.

ЦК КП(б)Б тт.—ГІКАЛО І ВАЛКОВІЧУ
ПАЛІТСЕКТАРУ НКЗ — т. РАТНЕКУ

Гадавы план абавязковых хлебапаставак калгасамі зоны ЦЯЛУШСКАЙ МТС на 23 жніўня выканан на 100 проц. Натураплаты паступіла 303 тоны, або 59 проц. гадавога плана.

НАЧПАЛІТАДДЗЕЛА ЛІХЕРЗАК.

ЧАВУСЫ. (ПА ТЭЛЕГРАФУ).

Гадавы план хлебапаставак калгасамі зоны Чавускай МТС на 26 жніўня выканан поўнасцю.

Змагаемся за поўнае выкананне плана натураплаты і датэрміновае скончэнне асенняй сяўбы.

НАМ. ДЫРЭКТАРА МТС ТРАЦЬЯКОЎ.
ПОМ НАЧПАЛІТАДДЗЕЛА ГАРОЗАЎ.
УПАЎКАМЗАГ СТАНКЕВІЧ.

115 ГАСПАДАРАК УСТУПІЛА Ў КАЛГАС

У калгас «ХВАЛЯ РЭВОЛЮЦЫІ», Стралічаўскага сельсавета, ХОЙНІЦКАГА РАЁНА, падалі заявы аб прыёме ў калгас 115 працоўных аднаасобнікаў. Гэтыя гаспадаркі поўнасцю выканалі свае абавязкі перад дзяржавай.

СТАРШЫНЯ КАЛГАСА ЯНКОЎСКІ.

ДЗЕННІК УСЕСАЮЗНАГА З'ЕЗДА ПІСЬМЕННІКАЎ

Ранішняе пасяджэнне з'езда 25 жніўня прысвечана спрэчкам па дакладу т. К. Радэка. Старшынствуючы Ілья Эрэнбург першым прадастаўляе слова т. **Бела Ілеш.**

Тав. Ілеш указвае, што тав. **Радэк** у сваім дакладзе аддаў недастаткова ўвагі характарыстыцы сучаснай міжнароднай пролетарскай літаратуры. А гэта літаратура адыгрывае зараз выключную ролю.

Бурнымі і доўгімі апладысментамі сустракае зала з'яўленне на трыбуне т. **Брэдэль**, прабыўшага паўтара года ў канцлагеры. Яго гарачае прывітанне не раз перарываецца воплескамі. Ён заканчвае сваё выступленне гучным выгукам «Рот фронт», а ў адказ яму дэлегаты падымаюць сціснуты кулак, адказваючы тым-жа прывітаннем.

Горача вітаў з'езд ад імя рэвалюцыйных пісьменнікаў і драматургаў Германіі т. **Фрыдрых Вольф**, Доўгія апладысменты некалькі раз перарывалі яго выступленне.

Слова па асабістаму пытанню мае **Андрэ Мальро.**

Горача сустракае з'езд ветэрана Парыжскай комуны тав. **Густава Ікара**, які перадае ўдзельнікам з'езда шчырае прывітанне.

Гарачымі апладысментамі сустракаюць выступленне англійскай пісьменніцы **Вільям Эліс**, якая перадае з'езду прывітанне ад імя англійскай секцыі міжнароднага аб'яднання рэвалюцыйных пісьменнікаў, нядаўна арганізаванай у Англіі.

Палкае прывітанне з'езду ад імя Выканкома МОПР і ЦК МОПР СССР перадае італьянскі пісьменнік тав **Джэрмэнето.**

Пасля перапынку першым выступае украінскі паэт т. **Бажан**, які падрабязна спыняецца на літаратуры украінскіх фашыстаў.

Спатканы апладысментамі, гаванскі пісьменнік т. **Васт** перадае з'езду палкае брацкае прывітанне не толькі ад рэвалюцыйных пісьменнікаў Галандыі, але і ў першую чаргу ад удзельнікаў амстэрдамскіх баёў.

Наступны аратар — амерыканскі паэт **Роберт Бессер** перадае з'езду прывітанне ад рэвалюцыйных пісьменнікаў ЗША.

На вячэрнім пасяджэнні 25 жніўня старшынствуе т. **І. Эрэнбург.** Прадаўжаюцца спрэчкі па дакладу тав. К. Радэка. Першым слова мае спатканы громам апладысментаў адзін з лепшых турэцкіх пісьменнікаў Якуб Кадры.

Маляўніча і вобразна расказвае **Якуб Кадры** аб вялікай барацьбе, якую вяла нацыянальна-рэвалюцыйная Турцыя супроць імперыялістаў. Ён указвае, што гэта барацьба аблівіла рускі і турэцкі народы.

Наступным выступае тав. Трэцьяковіч.

Бурнымі апладысментамі стоячы, сустракае з'езд дэлегацыю метрабудаўцаў.

Дэлегацыя чытаючыкаў перадае з'езду палкае пролетарскае прывітанне ад імя мільённай армії работнікаў чыгуначнага транспарта. Пад шумныя апладысменты яна перадае для Алексея Максімавіча Горкага значок ударніка сталінскага закліку.

Выступае чэхаславацкі пісьменнік **Борын.** Ён горача вітае з'езд совецкіх пісьменнікаў на чале з Алексеем Максімавічам Горкім.

Слова мае цёпла спатканы залай тав. М. Кальцоў.

Французкі пісьменнік **Жан Рышар Блок** пярэчыць супроць абвінавачанняў яго ў індывідуалізме. Ён гаворыць далей аб рэвалюцыйных настроях французскіх рабочых і сялян, аб тых зменах, якія адбыліся ў настроі французскай інтэлігенцыі пасля фашысцкіх выступленняў у Парыжы.

Украінскі празаік т. **Любчэнко** заклікае ў сваёй прамове зарубежных рэвалюцыйных пісьменнікаў моцна стаяць на сваім ідэйным творчым шляху.

Слова прадастаўляецца французскаму паэту **Луі Арагону**, які перадае з'езду прывітанне ад асацыяцыі рэвалюцыйных пісьменнікаў і мастакоў Францыі.

Луі Арагон пры шумнай авацыі дэлегатаў паведамляе з'езду аб гаряным прывітанні, якое прасіў яго перадаць совецкім пісьменнікам **Андрэ Жыд.**

БЕЛАРУСКІЯ ПІСЬМЕННІКІ— У РЭДАКЦЫІ „ПРАВДА"

22 жніўня ў рэдакцыі «Правды» адбылася сустрэча беларускай дэлегацыі на ўсесаюзным з'ездзе пісьменнікаў з рэдакцыяй «Правды». Адкрываючы нараду, тав. МЕХЛІС указаў, што «Правда» пічыць адной з сваіх задач шырокую папулярызацыю літаратуры ўсіх народаў СССР. З'езд пісьменнікаў наглядна паказаў гіганцкі культурны рост народаў СССР, гіганцкі рост літаратуры УССР, БССР і другіх рэспублік.

У разгорнутай ажыўленай гутарцы, у якой прынялі ўдзел т.т. Клімковіч, Купала, Колас, Александровіч, Лынькоў, Галавач, Харык, Дунец, Шапавалаў, Ленцнер і Субоцкі (рэдакцыя «Правда»), былі асветлены раны пытанні папулярызацыі праз «Правду» велізарных культурных дасягненняў БССР і выступленняў пісьменнікаў і паэтаў на старонках «Правды».

Нарада намеціла выпуск спецыяльнай старонкі, прысвечанай культурнаму будаўніцтву і літаратуры БССР, сістэматычныя рэцэнзіі ў «Правде» на творы пісьменнікаў і паэтаў БССР.

Тая цёплая, таварыская, сапраўды брацкая сустрэча, якая была аказана нашай дэлегацыі работнікамі «Правды» і т. Мехлісам, перш за ўсё натхніла ўсіх удзельнікаў гутаркі, надала ім новыя сілы для ўпартай работы над творамі, вартымі нашай вялікай эпохі.

СУСТРЭЧА ТУРЭЦКІХ ПІСЬМЕННІКАЎ І ПУБЛІЦЫСТАЎ З СОВЕЦКІМІ ПІСЬМЕННІКАМІ

МАСКВА, 25 жніўня (БЕЛТА). Ва ўсесаюзным таварыстве культурнай сувязі з заграніцай 23 жніўня адбылося сведанне, наладжанае ў гонар прыбыўшых на ўсесаюзны з'езд совецкіх пісьменнікаў, вядомых турэцкіх пісьменнікаў і публіцыстаў **Якуб Кадры-бея** і **Фаліх Рыфкі-бея.**

У часе сведання старшыня ВОКС Аросеў звярнуўся да турэцкіх гасцей з прывітальнай прамовай, у якой адзначыў, што прыезд у СССР вядомых турэцкіх пісьменнікаў з'яўляецца адной з самых значных падзей у галіне культурных узаемаадносін паміж Турцыяй і СССР апошняга часу.

Затым з дакладам аб турэцкай літаратуры выступіў **Якуб Кадры-бей.**

ВАПНАВАНАЯ САЛОМА—КАШТОЎНЕЙШЫ СПАЖЫЎНЫ КОРМ

Арганізуем вытворчасць вапнаванай саломы ў кожным калгасе і соўгасе

У 1933-34 г. У СОЎГАСАХ І КАЛГАСАХ б. ЦЧВ ПРАВОДЗІЛІСЯ ВОПЫТЫ ПА КАРМЛЕННЮ ЖЫВЁЛЫ САЛОМАЙ, АПРАЦАВАНАЙ ВАПНАЙ ПА СПОСАБУ ТАВ. КІТАЕВА, НАВУКОВАГА СУПРАЦОЎНІКА ЎСЕСАЮЗНАГА ІНСТЫТУТА ЖЫВЕЛАГАДОЎЛІ. ВОПЫТЫ ДАЛІ ВЕЛЬМІ ЭФЕКТЫЎНЫЯ ВЫНІКІ. ЖЫВЁЛА, ЯКУЮ КАРМІЛІ ВАПНАВАНАЙ САЛОМАЙ, ДАЛА ЗНАЧНУЮ ПРЫБАЎКУ Ў ВАЗЕ. ПЫТАННЕ АБ ВАПНАВАНАЙ САЛОМЕ, ЯК КАШТОЎНЕЙШЫМ КОРМЕ, БЫЛО ЎЗНЯТА І НА СТАРОНКАХ «ПРАВДЫ» (ГЛ. № 222).

ВАПНАВАНАЯ САЛОМА — ГЭТА ВАЖНАЯ ДАДАТКОВАЯ КРЫНІЦА КАРМОЎ ВА ЎМОВАХ ВССР ВАПНАВАННЕ САЛОМЫ МОЖА ДАЦЬ ЗНАЧНЫЯ ДАДАТКОВЫЯ КАРМОВЫЯ РЭСУРСЫ ДЛЯ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ ЖЫВЕЛАГАДОЎЛІ

НЕАБХОДНА, КАБ НАРКАМЗЕМ І НАРКОМСОЎГАСАЎ БССР НЕАДКЛАДНА ДАЛІ ЎКАЗАННІ РАЙЗО І СОЎГАСАМ АБ АРГАНІЗАЦЫІ ВАПНАВАННЯ САЛОМЫ Ў КОЖНЫМ КАЛГАСЕ І СОЎГАСЕ І АДРАЗУ-Ж РАЗГАРНУЛІ РАБОТУ ПА ПАДРЫХТОЎЦЫ КАДРАЎ І КАНСУЛЬТАЦЫЮ ГЭТАЙ ВАЖНЕЙШАЙ СПРАВЫ.

РАЙЗЕМАДДЗЕЛЫ ПАВІННЫ НЕАДКЛАДНА АРГАНІЗАВАЦЬ СПЕЦЫЯЛЬНЫЯ КАРОТКАТЭРМІНОВЫЯ КУРСЫ ПА ВАПНАВАННЮ САЛОМЫ І НАЛАДЗІЦЬ АПЕРАТЫЎНАЕ КІРАЎНІЦТВА АРГАНІЗАЦЫЯМІ ВАПНАВАННЯ САЛОМЫ ПА КОЖНАМУ КАЛГАСУ.

НІЖЭЙ МЫ ДРУКУЕМ ДВА АРТЫКУЛЫ АБ ПРАКТЫЦЫ ВАПНАВАННЯ Ў б. ЦЧВ, НАПІСАНЫЯ СПЕЦЫЯЛЬНА ДЛЯ «ЗВЯЗДЫ» ІНІЦЫЯТАРАМІ СПРАВЫ ВАПНАВАННЯ САЛОМЫ тт. КІТАЕВЫМ І ХВАСТОВЫМ.

Вапнаваная салома—на корм жывёле

В. Н. КІТАЕУ—вучоны-спецыяліст усесаюзнага інстытута жывёлагадоўлі (ВІЖ)

Тав. Варэйкіс у сваім дакладзе на ліпеньскім пленуме абкома ВКП(б) адзначыў спрыяючыя вынікі вапнавання саломы на корм жывёле. Гэта паслужыла асновай для рашэння прэзідыума аблвыканкома аб прыняцці першых у СССР планавых заданняў па правядзенню вапнавання ў 27 раёнах Варонежскай вобласці ў колькасці 15 тыс. тон. Улічваючы магчымасць недаацэнкі гэтага важнага мерапрыемства асобнымі раёнамі, прэзідыум абласнога выканкома папярэдзіў у сваёй пастанове ад 8 ліпеня старшынь райвыканкомаў і загалічкаў райземаддзелаў, што яны адказваюць за выкананне плана вапнавання саломы ў тым-жа парадку, як і за выкананне плана ў іншых кармовых кампаніях.

Паколькі вапнаванне саломы з'яўляецца зусім новай справай для калгасаў, мы лічым патрэбным падрабязней спыніцца на апісанні гэтага новага метада.

Апрацоўка саломы заключаецца ў намочванні саламянай рэзкі ў вапняным малаку на працягу некалькіх сутак без награвання. Пры гэтым адбываецца ўзаемадзеянне паміж вапнай і прапітваючымі салому матэрыялямі (інкуртамі), якія закрудняюць яе пераварванне. Частка іх пераходзіць у раствор. У выніку салома робіцца мягчэй, як-бы разрыхляецца, добра размоўваецца, пераварымаць і спажыўнасць яе значна павышаюцца.

У нашых доследах, праведзеных на баранах у лабараторыі абмену матэрый Усесаюзнага інстытута жывёлагадоўлі (ВІЖ), было ўстаноўлена павышэнне пераварымасці арганічнай матэрыі жытняй саломы з 36, да 63 проц. у выніку яе дзесяцісутачнага намачвання ў вапняным малаку і павышэння да 75 проц. пры трохсутачным намачванні. Такое павышэнне пераварымасці звязана з павелічэннем спажыўнасці саломы ў 3-3,5 раза.

Трэба адзначыць, што пры апрацоўцы адбываюцца нязначныя страты сухой матэрыі саломы (5-7 проц.). Бялкі пры апрацоўцы вапнай амаль не трацяцца. Наадварот, у нашых доследах на Омскай зональнай станцыі пры апрацоўцы травой шпанічнай саломы глаўберавай соллю і вапнаю было ўстаноўлена значнае павелічэнне колькасці пераварымага бялка ў ёй пасля апрацоўкі з прычыны паляпшэння пераварымасці.

На апрацоўку 100 клг. саламянай рэзкі выдаткоўваецца 7-8 клг. нашанай вапны добрай якасці або цеста гашанай вапны 20-22 клгр; вады выдаткоўваецца 600-800 літраў, якіх палова ўпітваецца ў салому і замяняе жывёле піццёвую ваду. Для праверкі вапнавання саломы ва ўмовах практычнай абстаноўкі соўгасаў і калгасаў ВІЖ пад нашым кіраўніцтвам арганізаваў шырокія доследы, з якіх значная частка была праведзена ў б. ЦЧО. Ва ўсіх доследах выпрабоўвалася жытняя салома пяцісутачнай апрацоўкі. Былі пастаўлены наступныя доследы:

1. **Доспед па кармленню коней** у конным парку ВІЖ'а (Масква) праведзен старшым навуковым супрацоўнікам **А. В. Мадзянавым.** Былі вылучаны дзве групы коней па 7 галоў. Першая група—вопытная—атрымлівала на галаву па 7 клг. вапнаванай саломы, другая—кантрольная—атрымлівала па 7 клг. не апрацаванай саломы, а другія карміны ў аднолькавай колькасці (сена 1,5 клгр., вотрубаў 5 клгр. і аўса 1 клгр.) Коні былі падабраны парамі, аднолькавыя па ўпітанасці, вазе, узросту, тэмпераменту і т. д. Кожін конь з пары ўваходзіў у адну групу, другі—у другую. Парныя коні выконвалі аднолькавую работу. **За 60 дзён доследу коні, атрымліваўшыя апрацаваную салому, павялічыліся ў вазе па 10,4 клг. на галаву, кантрольныя-ж зменшыліся ў вазе па 1,6 клгр. у сярэднім на галаву.**

2. **Вопыт з маладняком буйнай рагатай жывёлы** ў мясасоўгасе «Коуніст» (Лазовая, УССР) праведзен старшым навуковым работнікам І. П. Модзіным і навуковым супрацоўнікам І. Г. Максімавым. Даследаваны былі дзве групы цёлак, а ўзросце ад 1½ да 2 год па 25 галоў у кожнай. Вопытная група атрымлівала на галаву 4 клг. апрацаванай саломы, Кантрольная—4 клг. неапрацаванай саломы. Іншыя карміны даваліся ў аднолькавай колькасці (віка-аўсяная мука па 2 клгр., ціласт 2 клг., высушанае пустазелле 1,5 клг.). **За 95 дзён доследу вопытная група дала прырост у сярэднім на 6,7 клг. больш, чым кантрольная.** У канцы доследу было забіта па 8 галоў з кожнай групы. У пачатку доследу было забіта 4 галоў. **Забой паказаў, што прырост** [illegible] **у вопытнай групе быў у сярэднім большы на 6,5 клг. на галаву, прырост сала—на 2 клг. і выхад іншых каштоўных прадуктаў** [illegible] **(галава, ногі, гусак) на 5,5 клг. у параўнанні з кантрольнай групай. Пры гэтым мяса і сала ў вопытнай групе аказалася больш багатым тлушчамі, чым у кантрольнай.**

Усяго было праведзена звыш 10 доследаў. Акрамя таго па ініцыятыве тав. Варэйкіса ў калгасах ЦЧВ былі арганізаваны шырокія выпрабаванні, ахапіўшыя да 40 калгасаў і соўгасаў у 34 раёнах вобласці. Пры правядзенні ўсіх вопытаў і выпрабаванняў жывёла адчувала сябе нармальна, ніякіх захворванняў не наглядалася. Атрымліваўшая апрацаваную салому жывёла адчувала сябе больш бадзёра, выглядала лепш, вясной хутчэй працяжала лінька. Сцельныя каровы прыносілі нармальных здаровых цялят.

Поруч з добрымі вынікамі скармліванння жывёле вапнаванай саломы гэта мерапрыемства аказалася выгадным і з эканамічнага боку. Пры апрацоўцы саломы ў маштабе 2-3 цнт. у суткі, дастатковым для кармлення 40-60 галоў буйнай жывёлы пры ўмовах прымянення выключна ручной працы (зрэзванне на ручной саломарэзцы, падкачка вады ручной помпай і т. д.) расходы на апрацоўку тоны саломы ўкладваюцца ў 10-12 руб., уключаючы сюды і кошт вапны з дастаўкай, амартызацыяй і т. д., пры ацэнцы працадня калгасніка ў 1 руб. 50 кап.

Апрацоўка тоны саломы дае дадатковую спажыўнасць каля 350 клг. кармовых адзінак. Сабекошт адной кармовай адзінкі (роўная па спажыўнасці 1 клг. аўса) абыходзіцца ў 3-3,5 кап. Працадзень калгасніка аплачваецца не менш як 40-45 кілограмамі кармовых адзінак. Пры зрэзванні саломы з прымяненнем механічнай або конскай цягі кошт апрацоўкі значна патаняецца (на 20-30 проц.).

Трэба мець на ўвазе, што апрацоўка саломы дае яшчэ наступныя дадатковыя выгады:

1) Апрацаваная салома паядаецца поўнасцю, у тэй час, як нярэзаная і неапрацаваная салома паядаецца дрэнна і шмат не ідзе ў гной (да 30 і больш процантаў). Затраты на зрэзванне саломы могуць акупіцца гэтай эканоміяй корму; 2) Жывёла, якая атрымлівае апрацаваную салому, не адчувае патрэбу ў дабаўцы крэйды ў корм; 3) Вапнаванне саломы дае магчымасць займацца дадатковым кормаздабываннем без дадатковай тэрыторыі ў любы час года і ў прыватнасці ў такія перыяды, калі ў гаспадарцы ёсць лішкі рабочай сілы.

Укараненне ў практыку вапнавання саломы да апошняга часу тармазілася ў першую чаргу труднасцямі ўстройства спецыяльнай пабудовы значнай ёмкасці для мочкі саламянай рэзкі ў вапняным растворы (на працягу пяці сутак). Каб скараціць ёмкасць мачыльных умяшчалішчаў, мы правялі доследы па вызначэнню пераварымасці саломы пры сціслых тэрмінах апрацоўкі. Аказалася, што намочванне саломы ў вапняным растворы ўсяго толькі на працягу сутак або 12 гадзін дае ўжо сур'ёзнае павышэнне пераварымасці саломы, складаючае 50-60 проц. максімальна-магчымага эфекту пры дзесяцісутачнай апрацоўцы.

Далей высветлена пытанне аб магчымасці «даспявання» саломы, намочанай у вапняным растворы на працягу сутак, шляхам яе хавання да скармлівання ў кучы на працягу 4-5 сутак. Пераварымасць яе аказалася аднолькавай з саломай пяцісутачнага намочвання.

Нарэшце, высветлена магчымасць некаторага скарачэння расходвання вапны да 16-18 клг. цеста гашанай вапны на 100 клг. саломы. Аднак, паколькі скарачэнне тэрмінаў намочвання саломы ў вапняным растворы звязана з некаторым паніжэннем яе пераварымасці, трэба імкнуцца да падаўжэння тэрміну апрацоўкі або кампенсаваць яго ўкарачэнне «дасп'яваннем» у кучах на працягу 3-4 сутак. Пры аднасутачным намочванні даволі наяўнасць двух чанаў ёмкасцю па 1½ кубаметра, каб арганізаваць апрацоўку саломы на 40-50 галоў буйнай жывёлы.

Работу па падрыхтоўцы да асенняга вапнавання трэба закончыць не пазней 15-20 верасня, бо калі сустрэць стойлавы перыяд непадрыхтаваўшыся да вапнавання, то асенні план вапнавання будзе сарван, паколькі ён павінен быць выкананы да наступлення моцных маразоў (на працягу першых 40-45 дзён стойлавага перыяда). Райземаддзел і райвыканком павінны запрасіць штат хоць-бы па аднаму інструктару па вапнаванню саломы, які зможа забяспечыць інструктаж і абслугоўванне калгаса. Неабходна тэрміновы ўкамплектаваць штат міжраённых інструктароў і ўзначаліць гэту справу спецыяльным аўтарытэтным ініцыятыўным работнікам пры сваім апараце.

У заключэнне трэба падкрэсліць, што Варонежская вобласць першай стала на шлях рашучага ўкаранення вапнавання і дала план вапнавання. Поспех у рэалізацыі гэтага мерапрыемства паслужыць прыкладам для іншых абласцей Совецкага Саюза і дасць магчымасць зрабіць вапнаванне сур'ёзным вагаром у справе ўздыму жывёлагадоўлі ўсяго СССР.

КАРМІЦЕ ЖЫВЕЛУ ВАПНАВАНАЙ САЛОМАЙ, ЯНА ЗАМЯНЯЕ СЕНА І КАНЦЭНТРАВАНЫЯ КАРМЫ

С. ХВАСТОЎ—спецыяліст па кармленню жывёлы

Салома пры зімовым утрыманні коней, буйнай рагатай жывёлы і авечак адыгрывае вельмі вялікую ролю.

У кармовым балансе б. ЦЧВ салома ў 1932-33 г. складала 47 проц., а вясной 1933 года 30 проц. усіх кармоў у пераводзе на кармовыя адзінкі. А ў балансе грубых кармоў (сена, салома, мякіна, сланечнікавая будылка) салома займае ў нас у ЦЧВ у нармальныя гады каля 75 проц., а ў гады, неспрыяльныя для збору сена, якім трэба лічыць і 1934 год, колькасць саломы ў рацыёне жывёлы яшчэ больш узрастае.

Сама па сабе салома, асабліва азімая, з'яўляецца дрэнным кормам. Яна неахвотна паядаецца жывёлай, мала спажыўная. Стала быць, эфектыўнасць зімовага ўтрымання жывёлы ва ўмовах указанай наяўнасці кармовай базы залежыць у асноўным ад таго, як будзе падрыхтавана салома да скармлівання.

Існуе многа спосабаў падрыхтоўкі саломы да скармлівання—самагграванне, запаранне, раздробленне да стану дробнай сечкі і т. д. Аднак, усе гэтыя спосабы могуць павялічыць паядаемасць корму і толькі ў мізэрным размеры павышаюць спажыўнасць яго. Між тым, павышэнне спажыўнасці саломы для жывёлагадоўлі малака і гаспадарак мае першастуленнае значэнне.

У даны час мы ўладаем ведамі і вопытам па павышэнню спажыўнасці грубой саломы шляхам хімічнай апрацоўкі. **Найбольш просты і даступны ўсім гаспадаркам спосаб павышэння спажыўнасці саломы, прапанаваны агранамам т. Кітаевым, заключаецца ў замочванні саламянай рэзкі ў аднапроцантным водным растворы вапны.**

Апрацаваная салома па спосабу Кітаева мае спажыўную каштоўнасць у два і нават у тры разы большую, чым неапрацаваная.

Пры скармліванні вапнаванай саломы жывёле быў атрымана добры рэзультат—вапнаваная салома не выклікала расстройства арганізма ў жывёлы і давала павышэнне прадукцыйнасці.

На Ліпецкім пункце жывёлаадгодгму ў мінулым годзе быў пастаўлен вопыт па скармліванню вапнаванай саломы буйнай рагатай жывёле. Даследаваліся дзве групы жывёлы па 30 галоў. Асноўны рацыён у абодвух групах быў аднолькавы і складаўся: з барды па 25 літраў, жмыхоў па 300 грамаў, дрэннага сена па 1 кілограму на галаву. Апрача асноўнага рацыёну ў адной групе скармлівалі па 3 кілограмы неапрацаванай саломы і другой — такую-ж колькасць апрацаванай. Праз 40 дзён вопытнага кармлення былі атрыманы такія рэзультаты: прыбаўленне ў вазе ў вопытнай групе на 1 галаву складала 39,2 кілограма. А ў кантрольнай групе, атрымоўшай салому неапрацаваную — толькі 20 кілограм. Убойны выхад у вопытнай групе аказаўся большым на 22,7 кгр. і выхад сала на 3,5 кгр. пры ўтрыманні тлушчаў у ім 53 проц. і ў сале кантрольных жывёл — толькі 25 проц.

Другі доследа па скармліванню вапнаванай саломы быў праведзен у калгасе «Завет Ленина» (Острагожскі раён) на грубашэрстных ярках (авечкі). Пры гэтым стаяла задача—высветліць магчымасць замены сена вапнаванай саломай пры кармленні авечак.

Даследаваліся тры групы жывёлы па 32 галавы.

Рацыёны на 1 галаву ў суткі былі наступныя:

	У I групе	У II групе	У III групе
Сланечнік (будылка)	2.300 гр	2.300 гр.	2.300 гр.
Вотрубы пшанічныя	42 »	42 »	42 »
Соль павараная	8 »	8 »	8 »
Сена стэпавае добрае	560 »	360 »	260 »
Вапнаваная салома (у пераводзе на сухую)	-	217	307 »

Рацыён II групы адрозніваўся ад рацыёну I групы толькі тым, што ў ім было зменшана сена на 200 гр. і ў замен яго было скормлена 217 гр. вапнаванай соломы. Рацыён III групы адрозніваўся ад I групы зноў тым-жа, але тут сена было зменшана на 300 грамаў і заменена 307 грамамі вапнаванай саломы.

Праз 42 дні вопытнага кармлення высветлілася, што яркі I групы, атрымоўшай поўную норму сена, далі прывес на кожную галаву у 1,9 кгр., яркі II групы далі прывес 3,5 кгр. і яркі III групы—3,0 кгр.

Кошт 100 кгр. прыросту жывой вагі ў ярак па затратах у кармах аказаўся: У I групе 42 р. 42 к., у II групе 23 р. 17 кап. і ў III групе 26 р. 95 к.

Другія доследы па скармліванню вапнаванай саломы таксама пацвярджаюць высокую кармовую партасць яе і **агромаднае значэнне гэтага спосабу павышэння спажыўнасці саломы для збожжа-жывёлагадоўчых раёнаў.**

Вапнаванне саломы павінна быць здабыткам усіх калгасаў і соўгасаў, бо апрацаваная вапнай салома можа поўнасцю замяняць моцныя (канцэнтраваныя) карміны пры адкорме жывёлы на ўбой і пры кармленні рабочай жывёлы (каня, вала) і разам з гэтым дазволяць дасягнуць вялікай эканоміі ў выдаткаванні сена пры ўтрыманні прадукцыйных жывёл, што вельмі важна для гаспадарак, дзе іх недахват.

Тэхніка вапнавання вельмі простая.

Для замочвання саломы робяць спецыяльныя непранікаемыя для вады яшчыкі. Але можна з поспехам вапнаваць у чанах, кадках і т. п. Для таго каб штодзень атрымліваць свежую порцыю вапнаванай саломы, неабходна вапнаваць адначасова ў трох яшчыках (кадках), тады работа будзе арганізавана канвеерна. Напрыклад: у першым яшчыку закладка саломы зроблена I-VIII раніцай, у другім яшчыку — 2-VIII раніцай і ў трэцім — 3-VIII раніцай. З першага яшчыка 4-VIII раніцай вымаецца салома, прамываецца і скармліваецца жывёлай (або высушваецца) і яшчыкі зноў загружаюцца новай порцыяй саломы. З другога яшчыка выгрузка вапнаванай саломы і загрузка новай порцыі робіцца раніцай 5-VIII. З трэцім яшчыкам робяць тое-ж 6-VIII, а на 7-VIII у першым яшчыку салома зноў гатова для выгрузкі і т. д.

Пры такой арганізацыі справы два чалавекі могуць вапнаваць у дзень да 15 цэнтнераў сухой саломы пры ўмове, калі ёсць вада паблізку, бо вады пры вапнаванні патрабуецца шмат — на 1 кілограм сухой саломы трэба ад 7 да 11 літраў.

Пабудаванае намі прыстасаванне для вапнавання ў калгасе «Завет Ленина», Острагожскага раёна, было выгадна ў рабоце і яго мы рэкамендуем усім калгасам.

Гэта прыстасаванне складаецца з мачыльнага і прамыўнога яшчыкаў.

Арганізацыя першага такая: з 4 сантыметравых дошак неабходна зрабіць непранікальны для вады яшчык даўжынёй 3 метры, шырынёй 2 метры і вышынёй 1 метр. Яшчык неабходна разгарадзіць на 3 роўных аддзяленні па даўжыні. Стала быць, кожнае аддзяленне яшчыка будзе мець даўжыню 1 метр, шырыню 2 метры і глыбіню 1 метр.

Яшчык для прамыўкі павінен мець: даўжыню 1,4 метра, шырыню 1,5 метра і глыбіню 0,5 метра і павінен быць падзелен напалавіну воданепранікальнай перагародкай.

Для зручнасці ў рабоце мачыльны яшчык лепш укапаць у зямлю на 3-4 метры, а прамыўны яшчык устанавіць над мачыльным. Пры гэтым прамыўны яшчык ставіцца на вальках адным канцом на край прамыўнога яшчыка, другім на перакład, пракладзены на ўзроўні верхняга краю мачыльнага яшчыка і павінен лёгка перасоўвацца к любому мачыльнаму аддзяленню.

Кожнае аддзяленне мачыльнага і прамыўнога яшчыкаў павінна мець дзірку для спуску вады. Прычым з прамыўных яшчыкаў вада павінна спускацца ў мачыльныя яшчыкі, бо яна можа быць выкарыстана ў рабоце для прыгатавання вапняковага малака. З мачыльных яшчыкаў адпрацаванае вапняковае малако спускаецца праз дзірку ў куце дна і водасточную канаўку, пракладзеную пад адным краем мачыльнага яшчыка.

Дзірка ў дне затыкаецца колікам.

Свежа-гашаная вапна гасіцца або ў яме або ў кадцы. У выгладзе цеста вапна добра захоўвае сваю сілу.

Вапняковае цеста складаецца звычайна на 50 проц. з вапны і на 50 проц. з вады.

Адзін кубаметр мачыльнага яшчыка ўмяшчае каля 100 кг. сухой саламянай рэзкі. На 1 цэнтнер саломы патрабуецца пры вапнаванні 12 кгр. вапняковага цеста.

Загрузку мачыльнага яшчыка (напрыклад, у 1 кбм.) вядуць наступным чынам: бяруць 18-20 кгр. вапняковага цеста і ў асобай кадцы разбаўляюць яго 12-цю літрамі вады (1 вядро). Атрымліваецца вапняковае малако, у якім ёсць 25 проц. вапны. Далей, 1-3 яшчыка загружаюць саламянай рэзкай (гэта роўна 1/3 цнт. саломы), выліваюць на яе 8 кг. атрыманага 20-процантнага вапняковага малака і дабаўляюць 16 вёдраў вады, каб атрымаць аднапроцантны раствор вапняковага малака.

Пасля рэзку старанна перамешваюць. З наступнымі пластамі паступаюць так-жа і зверху накладаюць груз, каб салома была пагружана ў раствор.

Закладзеная рэзка штодзённа перамешваецца 3-4 разы.

Саламяная рэзка павінна быць дробная № 2-3 см. даўжынёй.

Прамыўку вядуць у яшчыку, разгароджаным на 2 часткі або ў двух перарэзках (бочка, распіленая напалавіну). У гэтым яшчыкі наліваюць вады да 2/3 вышыні і пры выгрузцы з мачыльных яшчыкаў віламі выкідваюць у першы прамыўны яшчык такую порцыю саломы, каб у яшчыку вада дайшла да краёў. Пасля пры перамешванні перакідваюць яе віламі ў другі прамыўны яшчык і з апошняга таксама пры памешванні выкідваюць на рашотку або плецень, каб сцякла вада.

Так-жа паступаюць і з наступнымі порцыямі саломы. Калі вада ў прамыўных яшчыках загразнілася і на адмытай саломе астаецца вапна, то з мачыльнага яшчыка салому выкідваюць у другі прамыўны яшчык. Змяніўшы ў першым яшчыку ваду на чыстую, у ім вядуць канчатковую адмыўку саломы, перакідваннем яе з другога яшчыка ў першы і адтуль на рашотку.

Вапняковая салома пасля прамыўкі ў двух водах гатова да скармлівання. Летам вапняковая салома павінна высушвацца і складвацца ў сарай для захавання.

Зімой, у часе вялікіх халадоў, мыёле павінна скармліваецца сушоная вапнаваная салома, а ў цёплую пагоду — мокрая, атрымліваемая ў гаспадарцы пры зімовым вапнаванні.

Вапнаванне саломы летам павінна быць арганізавана непасрэдна каля вадаёма-калодзежы, пруда, рэчкі і можа праводзіцца пад адкрытым небам. Зімой, каб уніхнуць замярзання вапнаванай саломы, вапнаванне павінна праводзіцца ва ўцепленым памяшканні.

Вільготная вапнаваная салома атрымліваецца ў 4 разы цяжэй за сухую. Стала быць, калі гаспадарцы патрабуецца ўтрымліваць 300 галоў авечак, 200 галоў буйнай рагатай жывёлы і 100 коней, то пры сутачнай дачы авечкам па 1 кг., буйнай рагатай жывёле і коням па 10 кг. вільготнай саломы на галаву, патрабуецца штодзённа 3.300 кг. або ў пераводзе на сухую салому — 8 цнт. Умяшчальнасць 1 кбм. раўна прыкладна 1 цэнтнеру. Таму мачыльнае ўмяшчалішча павінна мець агульную кубатуру ў 24 кубаметры (3×8).

За спраўкамі па вапнаванню саломы і скармліванню яе жывёлай звяртайцеся на вопытную станцыю па аўтагадоўлі ў г. Острагожск.

ПЕТРЫКОЎСКІЯ ГАНДЛЯРЫ

ПЕТРЫКОЎ. (Па тэлефону ад карэспандэнта «Звязды».

У Петрыкове, акрамя гарпо райсаюза і Белгандля, маюць крамы і ларкі раздробнага гандлю Белуцільсыравіна, Белитушніна, ОРС леспрамгаса. Амаль у кожнай краме аднолькавыя тавары, але цэны на іх у кожнай краме розныя.

Параўнаем цэны трох асноўных гандлюючых арганізацый—гарпо, райсаюза і Белгандля. Аднолькавая хустка ў краме гарпо каштуе 7 р. 90 к., у гуме райсаюза 7 р. 60 к., а ў краме Белгандля 7 р. 70 к.; шкарпэткі ў краме гарпо—2 р. 40 к., а ў краме Белгандля 2 руб.; крэслы ў гуме 10 р. 85 к., а ў краме Белгандля 10 р. 50 к.; дзіцячыя галошы ў краме гарпо 11 р., у гуме 9 руб., а ў краме ОРС'а 10 руб.

Нават на муку таксама розныя цэны. У краме ОРС'а кілограм ячменнай мукі каштуе 50 кап., а ў краме гарпо 57 кап. Печаны чорны хлеб у гарпо і ОРС'е—кілограм 52 кап., а ў сталовай гарпо 50 кап. Старшыня райсаюза тав. **Ліўшыц** тлумачыць гэта дальнасцю перавозкі мукі на грунтавой дарозе. Аднак мука часта дастаўляецца параходам прама ў горад, цана-ж на хлеб ніколі не змяняецца.

Больш нагла ашукваюць спажыўца крамы Белуцільсыравіны. Вось арцель Белуцільсыравіна. Тут цэны ўстанаўляюцца як каму захочацца, бо ўсе тавары закупляюцца ў **запланавым парадку.** Едуць у Маскву, Менск, Ленінград, Харкаў і «вырываюць» там-сям пару хустак, **дзесятак метраў** мануфактуры, **соду, фарбу, махорку** і т. д. Ясна, **што пры малой колькасці тавараў вялікія раз'язныя расходы выклікаюць вялікія накладныя выдаткі.**

Такава карціна рознічнага гандлю ў Петрыкове. Аб чым яна сведчыць? Адказ на гэта пытанне можа быць дан толькі адзін: у раёне не кіруюць справай таваразвароту.

ФРАЛОЎ.

ПІСЬМЫ рабочых і калгаснікаў

НАРКОМУ АСВЕТЫ БССР Т. ЧАРНУШЭВІЧУ

У соўгасе „Дрыбін" з бібліятэкі выкінулі творы Леніна і Сталіна

(ПІСЬМО СЛУЖАЧАГА)

Яшчэ зімой гэтага года ў соўгасе «Дрыбін» (**Горацкі раён**) рашылі ачысціць бібліятэку ад рознага «смецця». Гэту работу даручылі бібліятэкарышы Дрыбінскага свінаводчага тэхнікума **Зевелевай.** Зевелева так «ачысціла» бібліятэку, што ў «смецці» аказаліся толькі... марксісцка-ленінская літаратура, сярод якой ёсць творы Леніна і Сталіна.

Інструктар райкома партыі тав. **Шухатовіч** забраў з сабой «вычышчаныя» кнігі, каб паставіць пытанне ў райкоме партыі. Але на гэтым уся справа і закончылася. Зевелева па-ранейшаму працуе ў тэхнікуме, кніжак, забраных Шухатовічам, няма, а бібліятэка соўгаса і зараз ад сапраўднага нацдэмаўскага смецця не ачышчана.

Трэба, каб «Звязда» умяшалася ў гэту справу і вінаватых прыцягнула да адказнасці.

П. ЛАБУСАЎ.

Праверкай, зробленай вашым карэспандэнтам у соўгасе «Дрыбін», Дрыбінскага сельсавета, і Горацкім райкоме партыі, устаноўлена, што факты, прыведзеныя ў пісьме тав. Лабусава, цалкам адпавядаюць сапраўднасці.

Зевелева-Фельдман выкінула з бібліятэкі соўгаса «Дрыбін» наступныя кнігі з марксісцка-ленінскай літаратуры:

СТАЛІН. Выступленне на першым Усесаюзным з'ездзе калгаснікаў-ударнікаў;

Бібліятэчка Ленінца, № 17;

«Спутнік коммунизма в деревне». № 16, 17, 18.

Крупская. «Об'единение вокруг ЦК партии»;

Косарэў. «Комсомол в борьбе за линию партии»;

Праграма па гісторыі нацкомпартыі;

Даклад тав. Гамарніка на XII з'ездзе КП(б)Б;

Партыя і апазіцыя па дакументах (1927 г.);

Пратаколы з'ездаў і канферэнцый ВКП(б);

«Коммунистический Интернационал»;

Молатаў і Куйбышэў. Аб другой пяцігодцы, даклады на XVII канферэнцыі ВКП(б);

Якаўлеў. Калгасны рух і пад'ём сельскай гаспадаркі;

Стэнаграфічная справаздача XII з'езда КП(б)Б.

Што-ж зрабіў райком партыі, каб выявіць і прыцягнуць да адказнасці тых, якія выкінулі з бібліятэкі марксісцка-ленінскую літаратуру? Ён даручыў заняцца гэтай справай інструктару Шухатовічу.

Шухатовіч, нічога не зрабіўшы, праз некаторы час піша ў райком партыі:

«У мэтах упарадкавання становішча бібліятэкі соўгаса мною сумесна з палітаддзелам прыняты адпаведныя мерапрыемствы па прывядзенню гэтай у належны парадак. У бліжэйшую дэкаду будзе праведзена дэтальная праверка ўсіх бібліятэк Дрыбінскага куста пад кутом гледжання іх ідэалагічнай годнасці».

Мякка кажучы, Шухатовіч райкому партыі «ўцёр вочы». Ніякіх мер ён не прымаў, бібліятэк не правяраў. Нават марксісцка-ленінская літаратура, выкінутая з соўгаснай бібліятэкі, дагэтуль ляжыць у шафе старшыні сельсавета Пашкевіча.

Соўгасная бібліятэка ў паўнейшым беспарадку. Яна засмечана такімі «парламі», як «Нацыянальнае пытанне ў праграме Комінтэрна» Н. Скрыпніка, 1930 год выдання і іншыя.

Трэба быць палітычна слепым, каб за ўчынкам Зевелевай-Фельдман не бачыць рукі класавага ворага. Райкому партыі добра вядома, што ў Дрыбінскай соўгаснай няпоўнай сярэдняй школе доўгі час арудавалі кулацкія стаўленнікі — нацдэмы Гладнеўскія і інш. А райком партыі даверыўся Шухатовічу, які палічыў, што ўчынак Зевелевай-Фельдман... нявінны.

Цяпер-жа, калі гэтай абураючай справай заняліся «Звязда», сакратар райкома партыі тав. ВІЛЬЧЫН усю віну звальвае на палітаддзел соўгаса. Слоў няма, палітаддзел соўгаса павінен заняцца гэтай справай. Але калі была выкінута з бібліятэкі марксісцка-ленінская літаратура (сакавік 1934 года) у соўгасе яшчэ палітаддзела не было.

Бібліятэкарышы Зевелевай-Фельдман не месца ў тэхнікуме. Райком партыі і палітаддзел соўгаса павінны ўзняць гэту справу на палітычную вышыню і не фармальна, а па сутнасці ўзяцца за праверку бібліятэк, за ачыстку іх ад класава-варожых «твораў», якія і зараз знаходзяцца па паліцах дрыбінскіх бібліятэк.

А. МІКУЦКІ.

ПРАЦАВАЦЬ ЧЭСНА І ДОБРАСУМЛЕННА

(З ПІСЕМ У РЭДАКЦЫЮ)

Наша партыя і ўлада стварылі ўсе ўмовы для развіцця калгасаў, для росту калгаснай заможнасці. Ад калгаснікаў зараз патрабуецца, як сказаў таварыш Сталін, адно: «працаваць чэсна і беражы калгаснае дабро». У гэтым зарука нашай заможнасці.

У рэдакцыю паступае многа пісем ад саміх калгаснікаў, якія расказваюць аб тым як яны дабіваюцца заможнага жыцця праз большэвіцкі калгас, праз добрасумленную работу.

⊙ Калгаснікі Саўкуленка, Вецю і Бурмістраў з калгаса «Вольная праца», Гардуноўскага сельсавета, Церахаўскага раёна, пішуць: «Добра адплаціла нам зямля за ўдарную і чэсную работу. Мы сабралі з гектара 25 цнт. ячменю. Лён вырас даўжынёй у 80 см. Такога ўраджаю мы яшчэ ніколі не бачылі. Калгас разлічыўся з дзяржавай, засыпаў насенфонды і прыступае да размеркавання ўраджаю. У гэтым годзе калгаснікі станоўць сапраўды заможнымі».

⊙ Аб ударнай рабоце і барацьбе за заможнасць піша калгаснік Жолбка Кастусь з калгаса Трыбуна радзецка», Сенажаткаўскага сельсавета, Жлобінскага раёна. «Пры ўборцы зернавых мы не пакінулі на полі ніводнага зярна. Уборка зернавых праведзена за дзесяць дзён. Поўнасцю разлічыліся з дзяржавай, завяршаем абмалот усяго ўраджаю».

⊙ «Высокі ўраджай—асноўны рычаг заможнага жыцця», піша селькор Гамчыцкі з калгаса «XIII Кастрычніка», Тураўскага раёна.—«Калгас атрымаў з гектара 17 цнт. ячменю, 8 цнт. ільнанасення і 200 цнт. бульбы. Такі ўраджай дасягнут дзякуючы добрай апрацоўцы і ўнясенню глебы. У гэтым годзе мы таксама сеем азімыя на добрых папярэдніках».

ШТО ПАРАЛІЗУЕ РАБОТУ ШКЛОЗАВОДА ІМЯ СТАЛІНА

Шклозавод імя Сталіна за апошнія два месяцы (траўень, ліпень) недадаў дзяржаве 175 вагонаў шкла. У ліпені план выканан усяго на 40,4 проц. Два месяцы падрад на заводзе трымаюць пад высокай тэмпературай першую ванную печ, а шкла яна ўсё не дае.

Паралізуе работу завода апал. Торфзавод «Большэвік» (дырэктар **Шульгоўскі**) асноўны пастаўшчык торфу для шклозавода. Ён не забяспечыў нармальную падачу апалу, не арганізаваў правільна, чотка работу заводскага транспарта.

Ніякіх аб'ектыўных прычын тут не можа быць. Завод мае ўсе ўмовы, каб поўнасцю забяспечыць нармальную і бес

Матэрыялы дня

ДОБРАБЫТ—РАЁННЫМ ЦЭНТРАМ!

Мястэчкі, невялікія гарады Беларусі мяняюць свой сацыяльна-эканамічны твар. З гандлёвых, саматужных, клерыкальных яны перетварыліся ў цэнтры раённай прамысловасці, у цэнтры сацыялістычнай пераработкі сельскай гаспадаркі, у цэнтры новай, сацыялістычнай культуры. У большасці раёнаў тут знаходзяцца МТС, тут пабудаваны ільназаводы, электрастанцыі. Тут школы, тэхнікумы, клубы, кінотэатры.

Мяняецца знешні выгляд раённых цэнтраў. Брукуюцца вуліцы, кладуцца тратуары, узводзяцца новыя пабудовы, разбіваюцца паркі.

Але вось именна гэтым мерапрыемствам не аддаецца сістэматычнай патрэбнай увагі з боку РВК і райкомаў партыі. Часта перадаяраецца гэта работа зусім не здатным, выпадковым людзям.

Рабкор з Чырвонай Слабады паведамляе, што ў мястэчку правяцца орукаванне двух вуліц. Гэта работа даручана начальніку дорадзела Шымонаву, які, паводле паведамлення рабкора, п'янствуе, а не арганізоўвае работы. У выніку ўкладка праведзена дрэнна. Ужо наглядаюцца ўпадзіны. На маставую ўз'ехаць нельга. Сточныя канавы не нівеліраваны і не вычышчаны ад смецця. У іх застойваецца вада. Адсюль гніль і заразенне.

Ці гэта падобна на правядзенне добрабыту ў мястэчку? Зразумела, што не. Паўтараецца гісторыя Старобіна, дзе брукаванне было праведзена на адзін год. Такіх прыкладаў не мала. І ўсё таму, што пытаннямі добрабыту раённых цэнтраў не занялися РК і РВК. Упушчана з-пад увагі тое, што новы выхар мястэчка хоча жыць культурна, благаўстроена. Забыта і тое, што калгаснік, які ідзе да заможнага жыцця, іменна ў раённым цэнтры хоча бачыць прыклад таго, як арганізаваць добрабыт у сваёй вёсцы, калгасе.

Тры пытанні ставяцца ў парадак дня раённых кіруючых арганізацый у справе добрабыту мястэчак, гарадоў. Знешняе афармленне — плошчаты аб палепшэнні выгляду дамоў, плошчаў, вуліц; нагляд за ўнутраным станам дамоў, жылых будынкаў і памяшканняў культурных, совецкіх арганізацый, і, нарэшце, бягучая работа па добрабыту — сістэматычная барацьба з антысанітарыяй, нагляд за чыстатой і парадкам.

Набліжаецца 17-я гадавіна Окцябрскай рэволюцыі. Справа гонару раённых партарганізацый біцца поспехаў у правядзенні мястэчак, гарадоў у благаўстроены культурны выгляд. Метадам дзелавога сацыялістычнага спаборніцтва гэта важнейшая перамога павінна быць атрымана.

ПЕРШЫ УСЕСАЮЗНЫ З'ЕЗД СОВЕЦКІХ ПІСЬМЕННІКАЎ

СТВОРЫМ ВЯЛІКУЮ ЛІТАРАТУРУ ПЕРАМОЖНАГА СОЦЫЯЛІЗМА

Даклад тав. Карла Радэка аб сучаснай сусветнай літаратуры і задачах пролетарскага мастацтва)*

— Гісторыя літаратуры класавага грамадства, — пачынае свой даклад т. Радэк, — якая да гэтага часу з'яўлялася адзінай гісторыяй, паказвае найглыбейшы адрыў буржуазнай літаратуры ад жыцця народных мас. На маю долю выпала задача гаварыць аб тым перыядзе, калі на Захадзе ў літаратуры найбольш ярка выступілі ўсе паразітычныя буржуазныя тэндэнцыі, аб перыядзе загнівання сусветнай літаратуры ў капіталістычных краінах.

Увесь зал напружана ўслухоўваецца ў словы дакладчыка, калі ён з першых-жа слоў свайго даклада пачынае выкрываць пазіцыі сусветнай літаратуры, якая ў момант выбуху міжнароднай імперыялістычнай бойні 1914 г. адразу аддала сябе на служэнне мілітарызму, усіямі мерамі праслаўляючы вайну.

— Толькі два імёны пісьменнікаў, паўстаўшых супроць вайны, можам назваць мы,—гаворыць т. Радэк,— гэта Максім Горкі і наш стары друг Марцін Андэрсен Нексе.

Бурныя апладысменты пракатваюцца над сводамі залы пры ўпамінанні аб гэтых слаўных імёнах, аб мужных людзях, адкрыта паўстаўшых супроць бойні, на якую капіталісты ў імя сваіх інтарэсаў гналі рабочых і сялян усяго свету. Гэтыя апладысменты сведчаць аб той радасці, тым задаваленні, якія ахапляюць слухачоў пры мысліі аб тым, што гэтыя байцы і зараз з намі, прысутнічаюць тут, на з'ездзе.

— Гэта было не выпадкова,—гаворыць далей т. Радэк: — Ленін заўсёды называў Горкага пролетарскім пісьменнікам, а Марцін Андэрсен Нексе, які вышаў з асяроддзя рабочага класа, заўсёды быў цесна звязан са сваім класам узамі крыўдзе радства.

Цытуючы ўрыўкі з кнігі Анры Барбюса «Агонь», якую Ленін у 1916 г. ацаніў, як пачатак пратэсту народных мас супроць вайны, т. Радэк на яркім прыкладзе ўнутраных перажыванняў капрала Бертрана, які ясным голасам выкрыкнуў: «Лібкнехт», а пасля гэтага зараз-жа павёў салдат у бой і загінуў, паказвае, што для героя твору Барбюса— імя Лібкнехта было ў той момант вышэй не заклікам супроць вайны, а толькі аддаленай зоркай, якая павінна была прыблізіцца к разарванаму, акрываўленаму чалавецтву.

Бясслле буржуазнай літаратуры перад тварам вайны найбольш ярка выразілася ў кнізе Рэмарка «Путь назад», герой якой, вярнуўшыся дамоў у краіну, ахопленую пачаткам пролетарскай рэволюцыі, ратуючыся ад пустаты жыцця ў настаўніцтве, бяжыць у «Цікае жыццё».

Герберт Уэлс зазверыўшыся ў разумных капіталістах, перад тварам банкрутства канферэнцыі па раззбраенню, піша кнігу: «Абрыс рэчаў, якія прыдуць», у якой супакоўвае чалавецтва, што калі лётчыкам надакучыць разбураць свет і знішчаць людзей, яны створаць сусветную рэспубліку, устраняючую войны.

— Такія былі рэзультаты першай праверкі буржуазнай літаратуры перад тварам вайны, — заключае т. Радэк.

Пераходзячы да сусветнай літаратуры ў перыяд Окцябрскай рэволюцыі, т. Радэк гаворыць:

— Улада слабым не дастаецца. Большэвікі выкавалі сваю сілу ў падполлі, у турмах, на катарзе, у магутным калектыве, які носіць імя партыі Леніна-Сталіна. Як-жа ўспрынялі буржуазныя пісьменнікі большэвіцкую рэволюцыю ў Расіі, як буржуазная літаратура вытрымала другую праверку? У лепшым выпадку Окцябрская рэволюцыя рысавалася за рубяжом, як бунт рабоў.

Толькі калі пачаўся новы перыяд у гісторыі рускай рэволюцыі, барацьба за план першай пяцігодкі, пачынаецца раскол буржуазнай літаратуры. Не аказалася ні адной краіны, пісьменнікі якой не вымушаны былі-б прызнаць перамогу сацыялізма. Буйнейшы пісьменнік Драйзер не толькі мужна выступае за Совецкі Саюз, але і заклікае Амерыку ўступіць на яго шлях. Тое-ж прызнанне найвялікшых зазаяванняў Окцябра робяць Рамэн Ралан, Андрэ Жыд і Бернард Шоу.

Тав. Радэк гаворыць аб доўгу кожнага чэснага мастака, які павінен не толькі спачуваць Совецкаму Саюзу, але і пасільна дапамагаць яму. Задачай рэволюцыйнага пісьменніка перад пагрозай вайны з'яўляецца паказ працоўным усяго свету, якую новую жахлівую бойню рыхтуюць імперыялісты ўсіх краін.

Бурнай апладысментаў сустракае зал заклік т. Радэка, накіраваны да зарубежных пісьменнікаў — помніць бяссмертныя словы Карла Лібкнехта: «Вораг у сваёй уласнай краіне».

— Але ў кожнай краіне,—гаворыць дакладчык, — растуць тыя сілы, якія зруйнуюць гэтага ворага. Тав. Радэк расказвае з'езду аб пролетарскай пісьменніцкай моладзі, якая расце ва ўсім свеце, і падкрэслівае, што многія зарубежныя пісьменнікі чытаючы творы маладых, толькі-што прышоўшых ад станка мастакоў, скептычна пакачаюць галавой і, усміхаючыся заяўляюць: «Гэта — не літаратура». Гэтыя іранізуючыя людзі глыбока няправы. Яны забываюць аб тым, што іменна ў гэтай творчай моладзі—зарука будучай перамогі.

Далей т. Радэк радам пераканаўчых прыкладаў паказвае, як загнана ў балота невуцтва літаратурная мысль у краінах фашызма.

Тав. Радэк расказвае аб тым, як талантлівы германскі пісьменнік Ганс Фаллад напісаў раман аб маленькім, скромным чалавеку, які прасядзеў 5 год у турме і, вышаўшы на свабоду, рашыў пабудаваць сваё жыццё на чэсных адносінах да акружаючых.

І нічога не вышла ў гэтага маленькага чалавека, — прадаўжае т. Радэк. Прышлося яму зноў адправіцца ў турму, але ўжо на больш доўгі тэрмін — на 15 год. І на жорсткім турэмным ложку, хутаючыся ў шэрую турэмную коўдру, герой рамана Фаллада адчуў сябе задаволеным. Толькі ў гэтым месцы на тэрыторыі Трэцяй імперыі ён мог аставіць клопаты аб хлебе, не думаць аб стамляючай барацьбе за існаванне. Калі фашысцкія крытыкі пачалі расцэньваць раман Фаллада, яны заявілі: гэта кніга напісана не пра нашу краіну, бо, калі-б аўтар пісаў аб нас, мы паказалі-б яму, дзе яго сапраўднае месца.

— «У кандлагер загналі-б», гучна кідае з месца рэпліку адзін з дэлегатаў з'езда.

Нават самыя талантлівыя мастакі, —указвае аратар, — якія прабуюць аддаць сваё пяро фашызму, ствараюць няшчырыя творы, у якіх няма ні адной каплі праўды, якія не могуць выклікаць ні малейшага спачування ў чытача. І, наадварот, іх творы дзейнічаюць супроць іх саміх, ускрываюць усе змрочныя бакі праклятага рэжыму, узбуджаюць у чытача пачуццё глыбокай нянавісці да яго. Такіх прыкладаў нямала ў літаратуры, — указвае т. Радэк.

— Вось чаму,—заключае т. Радэк, — буржуазія нездольна стварыць зараз свайго Шэкспіра, Байрана, Гётэ і Гейне.

Тав. Радэк прапіпастаўляе тэзіку, у які зайшла буржуазная літаратура, бурны рост літаратуры пролетарыята ў Германіі, Японіі, Францыі і Кітаі.

Ён выказвае ўпэўненасць, што пролетарскія пісьменнікі зарубежных краін разам з прымыкаючымі да іх рэволюцыйнымі пісьменнікамі, вышаўшымі з лепшай часткі інтэлігенцыі, створаць у бліжэйшым часе такую літаратуру, якая патрэбна пролетарыяту ў эпоху новых войн і пролетарскіх рэволюцый.

Мы бачым зараз,—прадаўжае свой даклад т. Радэк, — як адзін за другім паварачваюцца да нас лепшыя пісьменнікі сучаснасці. І відовішча перабудовы такіх буйных мастакоў слова, як Андрэ Жыд, як Рамэн Ралан, гаворыць нам аб тым, што гэты шлях да нас знойдуць сотні пісьменнікаў.

Яны пройдуць да нас праз памылкі, праз царністую дарогу псіхалагічнага перавыхавання. Але яны знойдуць гэты адзіна верны шлях толькі пры той умове, калі яны пасапраўднаму будуць звязаны з народнымі масамі, бо інакш талант іх будзе пусты і бясплодны, як «медь звенящая, символ брящающий».

Мне ўспамінаецца, — расчулена гаворыць аратар, — як пасля смерці Уладзіміра Ільіча Надзежда Канстанцінаўна Крупская знайшла найпрытажэйшыя скупыя словы: «Ленін глыбока любіў народ», — сказала яна. І гэта ўказвае нам, чаму Ільіч так геніяльна адчуваў усе запатрабаванні пролетарыята.

Мне ўспамінаецца, як наш вялікі правадыр т. Сталін у дзень свайго 50-годдзя, адказваючы на прывітанні, знайшоў такія словы, якія гаворацца рэдка і якія сведчаць аб яго выключным пачуцці рэволюцыянера: «Усю сваю кроў капаю за капляй я аддам пролетарыяту».

Усе рэволюцыйныя пісьменнікі свету павінны глыбока асвоіць гэтыя выдатныя словы вялікіх трыбунаў пролетарыята, бо можна быць вялікім майстрам, але не здолець зразумець і паказаць вялікай барацьбы гігантаў. Для таго каб стварыць эпохіяльныя творы аб барацьбе гігантаў, трэба ўсім сардцам любіць пролетарыят, усёй душой хацець яго перамогі.

Бурныя доўгія апладысменты залы пакрываюць страсны заклік аратара; гарачае адабрэнне сустракае ён на лавах замежных гасцей.

Спыняючыся на росце совецкай літаратуры, адзінай літаратуры ў свеце, якая мае найшырэйшыя перспектывы для свайго далейшага бурнага росквіту, т. Радэк дае аналіз прычын гэтага росту.

— Справа не ў тым, гаворыць ён, што ў нас ёсць нейкі спецыяльны пітомнік літаратараў. Справа ў тым, што ўмовы жыцця ў нашай краіне даюць: велізарныя магчымасці для нараджэння з нетраў народных мас тысяч геніяў і талантаў.

Шчырая ўсхваляванасць аратара перадаецца ўсім слухачам, калі ён расказвае аб сваёй сустрачы са старой ткачыхай Трохгоркі, напісаўшай кніжку аб жыцці работніцы ў царскай Расіі. Старая ткачыха, прапрадаваўшая каля станка звыш 30 гадоў, простымі і жывымі словамі расказвае маладому пакаленню Совецкай краіны аб тым жыцці, якога яна не ведае.

Наша літаратура,—гаворыць далей т. Радэк,—ужо з'яўляецца першай у свеце. І справа тут не толькі ў майстэрстве нашых пісьменнікаў, а ў тым, што яе ствараюць прадстаўнікі мільёнаў. Яна дае ўсім народам свету правільны паказ вучача капіталізма і будаўніцтва новага, бяскласавага сацыялістычнага грамадства.

Гарачы водгук спачування ва ўсёй настарожанай залы, калі т. Радэк заключае:

— Мы створым вялікую літаратуру любові да ўсіх прыгнечаных, да жанчыны, якую мы зробім таварышом у нашых баях, да дзіцяці нашага будучага. Мы створым літаратуру любові да нашых братоў і нянавісці да прыгнятальнікаў.

— Мы ўкладзем у яе ўсю страсць, усю сілу таржэствуючага пролетарыята, і гэта будзе літаратура пабедоснага сацыялізма.

Гэтыя словы тонуць у гуле апладысментаў.

ШЛЯХІ БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ

ПРАМОВА тав. ЯКУБА КОЛАСА

— Калі я ўспамінаю, аб пройдзеным мною літаратурным шляху і аб Беларусі, то перш за ўсё сама Беларусь паўстае перада мной у трох відах:

Эканамічна і нацыянальна прыгнечаная старая царская Беларусь, якая называлася тады проста заходняй акраінай Расійскай імперыі, —гэта жудаснае аддзяленне агульнай турмы працоўных мас, якой з'яўлялася царская імперыя;

сучасная Заходняя Беларусь, уваходзячая ў склад цяперашняй Польшчы;

нарэшце—наша совецкая БССР, краіна будуючагася сацыялізма і бясклясавага грамадства.

Калі ўспомніць, што крадстаўляла сабой дарэвалюцыйная Беларусь, краіна, не ведаўшая нават свайго імя, краіна, дзе так свірэпа і люта праводзілася русіфікатарская царская палітыка, то зразумелым стане голас беларускай паэзіі таго часу. Гэта быў голас безвыходнай журбы, голас смутку аб цяжкай долі працоўнага народу. Пароі гэта быў прызыў да нацыянальнага адраджэння, да барацьбы з самадзяржаўем.

Каб лепш ілюстраваць характар тагочаснай паэзіі ў асобе лепшых яе прадстаўнікоў, вышаўшых непасрэдна з працоўнага народу, я прывяду верш Янкі Купалы, адзначаны і перакладзены на рускую мову А. М. Горкім:

«А хто там ідзе, а хто там ідзе
У агромністай такой грамадзе?
— Беларусы.
А што яны нясуць на худых плячох,
На руках ў крыві, на нагах ў лапцёх?
— Сваю крыўду.
А куды-ж нясуць гэту крыўду ўсю,
А куды-ж нясуць на паказ сваю?
— На свет цэлы.
А хто гэта іх, не адзін мільён,
Крыўду несць наўчыў, разбудзіў іх сон?
— Бяда, гора.
А чаго-ж, чаго захацелась ім,
Пагарджаным век, ім, сляпым, глухім?
— Людзьмі звацца».

Гэты верш вельмі характэрны для тагочаснай беларускай паэзіі—гэта яе праграма, яе лозунгі. Яна простая і яшчуткая. Дыяпазон яе не вельмі шырокі, але ўся яна прасякнута жывой праўдай, цеплынёй і шчырасцю тону, бо праз яе гаварыла само гора працоўнага народу.

Але нацыянальная прыгнечанасць, супроць якой пратэставалі беларускія паэты, аб якой складалі яны свае песні, з'яўлялася для іх і вялікай небяспекай. Яна цягнула іх на шлях беларускага нацыяналізма, якому старое пакаленне беларускіх пісьменнікаў, нават лепшыя сучасныя пісьменнікі аддалі даніну ў той ці іншай меры.

У чым быў карэнны недахоп беларускай паэзіі, недахоп, значна зніжаючы яе мастацкую каштоўнасць? Перш за ўсё і галоўным чынам у тым, што самі пяўцы, сапраўдныя выразіцелі народнага гора, не мелі ясна акрэсленых палітычных поглядаў, не мелі таго светапогляду, не ўладалі тымі метадамі барацьбы, якія несла і прапаноўвала марксісцка-ленінская філасофія.

З гэтага асноўнага недахопу выцякаў і другі, Беларускія паэты не бачылі социяльнага расслаення сярод самога сялянства, успрымалі яго, як адно цэлае. Адсюль нацыянал-дэмакратычная «тэорыя» аб тым, што ў Беларусі, моў, няма і не было кулака-эксплаататара,

Вельмі вялікае ажыўленне ўносіць у беларускую літаратуру свежы струмень маладых сіл, загартаваных у агні рэволюцыі і грамадзянскай вайны, часта змяніўшых вінтоўку на баявое пяро пісьменніка. Гэта ажыўленне ідзе як па лініі зместу беларускай мастацкай літаратуры, так і па лініі яе формы.

З'яўляецца цэлая плеяда маладых паэтаў і празаікаў—Александровіч, Кузьма Чорны, Галавач, Зарэцкі, Лыньковуі рад іншых. Яны шукаюць новых шляхоў, уносяць іншую тэматыку, ставяць новыя праблемы. Яны атакуюць ранейшыя пазіцыі беларускай літаратуры, уцягваючы ў свой паток і старыя літаратурныя кадры, улліваючы ў іх новыя творчыя сілы.

На гэтай стадыі свайго развіцця беларуская літаратура становіцца арэнай упартай класавай барацьбы па два фронты—з беларускім нацыяналізмам і з тэндэнцыямі вялікадзяржаўнасці.

Цяпер, калі класавы вораг разбіт, беларуская літаратура пад кіраўніцтвам партыі большэвікоў, перамагаючы труднасці, няўхільна ідзе па шляху творчага росту. Уся пісьменніцкая маса рашуча і моцна перабудавалася, цвёрда стаўшы на пазіцыі совецкай літаратуры, і мы з задаваленнем можам заявіць з'езду пісьменнікаў аб нашых бясспрэчных дасягненнях.

Але мы на гэтым не спыняемся. У нас вялікае жаданне ісці наперад. Нас хвалююць пытанні социялістычнага рэалізма, пытанні мовы, стылю, сюжэтнай пабудовы нашых твораў—словам, усё, чым жыве зараз совецкая літаратура. Мова ў нас, з прычыны складанасці і спецыфічных асаблівасцей абстаноўкі, набывае выключна важнае значнне Вось чаму пытанне аб вобразнасці і выразнасці мовы стаіць у беларускіх пісьменнікаў у цэнтры ўвагі.

Калі-б гадоў дваццаць назад узроку беларускіх паэтаў, якія стаялі за адраджэнне свайго народу, прадставіўся ўвесь комплекс культурных і іншых дасягненняў, якія мае зараз наша Беларусь, то яны не паверылі-б у іх рэальнасць, палічылі-б усё гэта за сон, за гулкую дасужай фантазіі. І сапраўды, забітая, адсталая, цёмная, нацыянальна-прыгнечаная былая калонія царскага імперыялізма ператварылася зараз у БССР, у краіну індустрыяльна-аграрную з вельмі значнымі ачагамі прамысловасці, багата асканчоную навейшай сельска-гаспадарчай тэхнікай, у краіну, цалкам ліквідаваўшую няграматнасць, маючую сваю Акадэмію навук, дзесятак навукова-даследчых устаноў, універсітэт, сярэднія і ніжэйшыя навучальныя ўстановы, дзе сотні тысяч моладзі навучаюцца на сваёй роднай мове.

Хіба гэта з'явішча не адзіўляючае, таварышы? Хіба гэта не трыумф ленінскай нацыянальнай палітыкі?

Аднак, гэта акалічнасць не перашкаджае нашым заходнім суседзям, беларускім фашыстам, прадаваўшым за панскія срэбранікі інтарэсы працоўнага беларускага народу, час-ад-часу выступаць у сваёй прэсе з іншымі і наклёпніцкімі заявамі аб рэзультатах ленінскай нацыянальнай палітыкі і мерапрыемствах совецкай улады ў БССР. Так было, напрыклад, з рэформай беларускага правапіса, калі к арэстру злобных галасоў беларускіх фашыстаў, сустрэўшых рэформу ў штыхі, далучыліся і галасы крадстаўнікоў, віленскай прэсы.

Аб чым-жа клапоціцца, з-за чаго мітусіцца гэта мізэрная пішучая машкара, двудушна і самазванна выступаючая ад імя непрыжнаючага яе беларускага народу? Яна піша аб знішчэнні беларускай культуры, мовы, беларускай інтэлігенцыі, аб цяжкім, безвыхадным становішчы Янкі Купалы, Якуба Коласа, аб тым, быццам яны не могуць працаваць, быццам яны ўсімі забыты.

Віленская белапольская прэса нават плакалася аб лёсе беларускага народу. Але гэта прэса скромна замоўчвае аб тым, што на той бок пагранічных слупоў беларуская мова не прынята, што там існуе своеасаблівая і жорсткая сістэма каланізацыі беларускіх зямель шляхам так званага «асаджэнства», што беларускія школы разгромлены, што за беларускае слова, значэнуе сказанае ў польскай школе, накладаецца штраф. Гэта прэса замоўчвае аб тым, што ўсё жывое і талантлівае, звязанае з палітычнымі чаканнямі працоўнага народу, загнана ў падполле, што сам гэты працоўны народ цягне там мізэрнае, жабрацкае існаванне.

Хто паверыць іх лжы і наклёпу? Каго яны хочуць ашукаць?

Я лічу сваім грамадзянскім абавязкам перад пісьменніцкай грамадскасцю Саюза і прысутнымі тут пісьменнікамі Захада і Усхода ад імя пісьменнікаў Беларусі заявіць аб нашай нагардзе да ўсіх гэтых наклёпнікаў, якія «турбуюцца» аб лёсе беларускага народу і яго нацыянальнай культуры.

Беларуская совецкая літаратура, нацыянальная па форме і социялістычная па зместу, ідзе наперад, не гледзячы на енкі зарубежнага міжнароднага фашызма.

Няхай жыве дружба і цесная культурная сувязь паміж народамі ўсяго Совецкага Саюза!

Няхай жыве вялікая совецкая літаратура! (Апладысменты).

Па-дзелавому правядзем падрыхтоўку да Усебеларускага з'езда рабселькораў

КАБ КОЖНЫ УДАРНІК СТАЎ РАБКОРАМ

Ф. С. ХАЙКІНА—рэдактар брыгаднай газеты лёгка-кацельнага цэха Гомсельмаша

Усяго толькі некалькі месяцаў я працую рэдактарам, а да гэтага была членам рэдкалегіі брыгаднай газеты. Зразумела, вопыту нізавой газетнай работы ў нас мала. Тым больш карысна расказаць аб сваёй рабоце і даведацца аб рабоце іншых брыгадных газет.

Газета наша выходзіць амаль штодзённа. За 20 дзён жніўня газета ўзняла наступныя пытанні: падрыхтоўка да ўсебеларускага з'езда рабселькораў; аб выкананні промфінплана за жнівень з пакрыццём недадачы па плану замкоў у ліпені і ў пачатку жніўня і палепшэнні якасці прадукцыі; пытанне падрыхтоўкі цэха і рабочых да зімы; соцспаборніцтва ў брыгадзе паміж рабочымі і брыгады з брыгадай.

Вось тыя галоўныя пытанні, якія займалі цэнтральнае месца ў вышаўшых нумарах. Я раскажу канкрэтна, як мы ўзнімалі гэтыя пытанні праз газету.

Пытанне падрыхтоўкі да з'езда рабселькораў. Апрача змяшчэння невялікіх заметак аб задачах друку і значэнні з'езда, газета паставіла перад сабой мэту павялічыць колькасць рабкораў. У нашай брыгадзе прыкладна 20 ударнікаў і не ўсе ўдарнікі з'яўляюцца рабкорамі. Зараз мы ўжо налічваем 10 ударнікаў-рабкораў. Будзем прадаўжаць гэту работу і безумоўна дабёмся, калі ўсе ўдарнікі брыгады стануць рабкорамі нашай газеты.

Пытанні промфінплана і якасці прадукцыі. Газета змяшчала штодзённыя весткі аб выкананні плана. Мы знайшлі, што асноўнай прычынай невыканання плана і пагаршання якасці замкоў з'яўляецца аслабленне працоўнай дысцыпліны ў некаторых рабочых: расхаджванні па цэху ў часе работы, недастатковы тэхнічны кантроль і т. д. Мы рашуча сталі змагацца з недысцыплінаванасцю рабочых. Такія аказаліся: Аўцюхова, Дубаў, Гінзбург. З нумара ў нумар успаміналі іх імёны і ўчынкі, змяшчалі карыкатуры. Дабіліся рэзультатаў. За першую пяцідзённку жніўня пры дзённым заданні ў 165 замкоў выпускалі 106-121, а цяпер выпуск даходзіць да 200 і больш і да канца месяца пакрыем усю запазычанасць.

Зараз мы моцна ўзяліся за падрыхтоўку рабочых і цэха да зімы. Сюды ўключылі апыленне цэха, рамонт падлогі, забеспячэнне рабочых дровамі і т. д.

Аб дзейснасці змяшчаемых намі матэрыялаў. Як правіла, кожную раніцу перад пачаткам работы мы зачытваем для ўсёй брыгады ўчарайшы нумар газеты, абгаварваем кожную заметку. Такі метад добра апраўдаў сябе. Ён аказвае вялікае прамадскае ўздзеянне на рабочых. Апрача таго некаторыя заметкі для рэагавання перадаем у комсамольскую арганізацыю, начальніку цэха. Усё-ж трэба прызнаць, што рэагаванне яшчэ не пастаўлена як належыць. Асабліва адчуваецца гэта з боку профсаюза. Мы некалькі раз узнімалі рад пытанняў перад прафоргам і ён на іх не рэагаваў. Трэба будзе, на маю думку, устанавіць, каб усе заводскія арганізацыі ўвялі як сістэму, праверку рэагавання на заметкі брыгадных газет.

І апошняе, што я хачу сказаць, гэта наконт сувязі з цэхавай і заводскай газетамі. З цэхавай газетай у нас ніякай сувязі няма, бо газеты, як такой няма, і з заводскай газетай сувязь слабая. Нам, рэдактарам брыгадных газет патрэбна дапамога не толькі ў тым, што пісаць, якія пытанні галоўныя зараз. Большасць з нас больш-менш разбіраецца ў гэтым. Але нас неабходна навучыць як весці гэтыя пытанні, каб больш востра, культурней іх ставіць, дабіцца лепшага эфекту.

Трэба сур'ёзна ўзяцца за гэтую.

НА НОВУЮ, ВЫШЭЙШУЮ СТУПЕНЬ

(Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт да новага вучэбнага года).

Вялікую ролю ў справе культурнага будаўніцтва БССР адыгрывае Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт. Створаны ў 1921 годзе, калі краіна, не загаіўшы яшчэ раны, нанесены ёй белапольскай акупацыяй, узялася за эканамічнае і культурнае будаўніцтва, БДУ за гады свайго існавання вырас і ўмацаваўся як буйнейшая навукова-навучальная ўстанова БССР. Даволі сказаць на велізарныя спецыяльна пабудаваныя універсітэцкія будынкі (Універсітэцкі гарадок), на багацейшае, каштоўнейшае абсталяванне лабараторый і габінетаў па розных галінах навукі, на высокакваліфікаваны калектыў навуковых работнікаў (зараз у БДУ працуе каля двух дзесяткаў буйнейшых прафесароў, у тым ліку рад эканамікаў), на не сотню навуковых кадраў, выпушчаных Універсітэтам і працуючых на розных участках социялістычнай будоўлі.

Мінулы навучальны год БДУ закончыў маючы несумненныя дасягненні ў сваёй рабоце. Аб гэтым гаворыць вынікі заліковай сесіі мінулага года—17,6 проц. «в. дошных» адзнак і 41,9 проц. «дошных». Гэта сведчыць аб асноўных вынніках барацьбы за веды, за высокую паспяховасць вучобы студэнтаў, за высокую якасць выкладання, за вучэбную дысцыпліну.

Мінулы год быў першым годам у жыцці Універсітэта, калі выпускнікі ўсе да аднаго прадставілі ў тэрмін і баранілі дыпломныя работы, некаторыя з якіх атрымалі вельмі добрую адзнаку і прызнаны годнымі да надрукавання ў навуковых журналах. Значны размах у мінулым годзе мела разгортванне кафедрамі навукова-даследчай работы. Напісана і здана ў друк па фізіка-матэматычных навуках 26 работ, па хімічных—12, па біялагічных—6. БДУ на працягу мінулага года праведзены тры навуковых канферэнцыі: канферэнцыя, прысвечаная 10-ай гадавіне смерці Леніна, першая ўсебеларуская навукова-метадычная канферэнцыя выкладчыкаў фізікі і матэматыкі ВНУ, тэхнікумаў і рабфакаў; Менделеўская канферэнцыя. Акрамя гэтага навуковымі сіламі БДУ было прачытана шмат навукова-папулярных дакладаў на прадпрыемствах, у вайсковых часцях, у раёнах.

Мінулы год быў таксама годам далейшага рашучага палепшэння матэрыяльна-бытавых умоў студэнцтва і навуковых работнікаў (амаль у два разы павялічыўся размер стыпендыі, значна палепшылася снабжэнне, харчаванне і т. д.).

Але адначасова мінулы год выявіў рад недахопаў у рабоце БДУ. Буйнейшым недахопам з'яўляецца наяўнасць усё яшчэ слабай агульнай падрыхтоўкі значнай часткі студэнтаў і іх нізкі палітычны ўзровень. Асобныя студэнты слаба ведаюць мову, літаратуру, гісторыю і геаграфію, зусім нездавальняючы пастаўлена справа выкладання замежных моў. Гэта тлумачыцца слабай увагай да адбору прымаемых у БДУ.

Іспыты набору гэтага года, якія праходзяць зараз, гавораць аб значна лепшай падрыхтоўцы паступаючых у БДУ ў параўнанні з мінулым годам. Універсітэт павінен прыняць у гэтым годзе 300 чалавек, паступіла заяў на 15 жніўня—470 (у мінулым годзе пры такой-жа лічбе набору лік заяў раўняўся 150). Амаль усе паступаючыя, за выключэннем адзінак, маюць адукацыю не ніжэй тэхнікума і рабфака. Усё гэта дае магчымасць поўнасцю забяспечыць набор на першы курс БДУ і ў выніку іспытаў правесці адпаведны адбор найбольш падрыхтаваных, здольных паспяхова вучыцца ва ўніверсітэце. Трэба адзначыць добры социяльны склад паступаючых. Так, больш трэцяй часткі—рабочыя, астатнія—пераважна калгаспікі і настаўнікі.

Да недахопаў работы БДУ неабходна аднесці ўсё яшчэ слабую арганізацыю вучэбнага працэсу, адсутнасць чоткага планавання, слабую праверку і ўчот вучэбнай работы. Дастаткова прывесці, што мінулы вучэбны год БДУ пачаў без зацверджанага вучэбнага плана, без праграм па раду дысцыплін, без зацверджанага тэрміну. Асобныя навуковыя работнікі мелі нагрузку ў 1000 і больш гадзін, у сувязі з чым яны не мелі магчымасці добра рыхтавацца да лекцый.

Надыходзячы навучальны год павінен быць годам далейшага ўсямернага падняцця работы БДУ, павышэння паспяховасці студэнтаў, падняцця іх культурнага і палітычнага ўзроўню, рашучага павышэння якасці выкладчыцкай і навуковадаследчай работы.

БДУ у гэтым годзе на аснове рашэння партыі і ўрада адкрывае два новых факультэты: гістарычны і геолага-глеба-геаграфічны. Адкрыццё гэтых двух новых факультэтаў непарыўна звязана з рашэннем ЦК ВКП(б) і Саўнаркома СССР аб выкладанні грамадзянскай гісторыі і геаграфіі.

Як станоўчы бок, трэба адзначыць, што ўжо зараз БДУ мае распрацаваныя на надыходзячы вучэбны год для кожнага факультэта (ў тым ліку і для ўноў адкрываемых) цвёрдыя вучэбныя планы і вучэбныя праграмы, падабраны і замацаваны асноўныя кадры навуковых работнікаў. БДУ дабіўся атрымання 25 тысяч тамоў літаратуры для новых факультэтаў з ленінградскай Кніжнай палаты.

24 мая 1934 г. Совет Народных Камісараў БССР вынес пастанову па дакладу аб рабоце БДУ. СНК паставіў перад кіраўніцтвам БДУ, як асноўную задачу, далейшае поўнае ператварэнне універсітэта ў сапраўды вядучую вышэйшую навукова-навучальную ўстанову БССР. Паводле гэтага рашэння СНК, цяпер БДУ мае факультэты: 1) фізіка-матэматычны факультэт са спецыяльнасцямі: а) фізіка, б) матэматыка; 2) біялагічны факультэт са спецыяльнасцямі: а) батаніка, б) заалогія; 3) хімічны факультэт са спецыяльнасцямі: а) арганічная хімія, б) неарганічная хімія; 4) Геалога-глеба-геаграфічны са спецыяльнасцямі: а) глебазнаўства, б) фізіка-эканамічная геаграфія, в) геалогія; 5) Гістарычны факультэт са спецыяльнасцямі: а) старажытная гісторыя, б) гісторыя сярэдніх вякоў, в) новая гісторыя, г) гісторыя СССР, д) гісторыя Беларусі.

СНК абавязаў БДУ звярнуць асаблівую ўвагу на ўсваенне студэнтамі замежных моў, з тым, каб выходзячыя з БДУ кадры свабодна ўладалі не менш, чым двума замежнымі мовамі. У звязку з гэтым замест адной замежнай мовы, пачынаючы з гэтага года, уводзіцца ў курс Універсітэта выкладанне двух замежных моў, якія, як і іншыя дысцыпліны, уключаны ў заліковыя сесіі.

Выкананне гэтых задач патрабуе напружанай работы ўсяго калектыва навуковых работнікаў БДУ і студэнцтва, пры дапамозе якіх універсітэт, безумоўна, з поспехам выканае задачы, якія перад ім стаяць.

А. ДЗЯКОЎ — рэктар БДУ.

За рубяжом

ТУРЭЦКАЯ ВАЕННАЯ ДЭЛЕГАЦЫЯ ПРЫБЫЛА У СССР

СУСТРЭЧА Ў ОДЭСЕ

ОДЭСА, 26 жніўня (БЕЛТА). Сёння раніцой у Одэсу з Стамбула праехала у Маскву на совецкім пароходзе «Франц Мерынг» у суправоджанні совецкага ваеннага аташэ ў Турцыі тав. Клачко прыбыла турэцкая ваенная дэлегацыя ў складзе 12 чыноў турэцкай арміі на чале з генералам Фахрэттын-пашой.

На прыстані турэцкую ваенную дэлегацыю сустрэлі прадстаўнікі камандавання часцей одэскага ваеннага гарнізона на чале з начальнікам гарнізона тав. Маркевічам, старшыня одэскага аблвыканкома т. Голуб, старшыня горсовета т. Сарокін, ЧВА агента НКЗС у Одэсе тав. Лукін, прадстаўнік аддзела замежных зносін наркамата абароны тав. Малышэў, в. а. турэцкага ваеннага аташэ ў СССР капітан Энвер-бей, былы турэцкі пасол у СССР Хюсейн Рагіб-бей і інш.

Турэцкая ваенная дэлегацыя была спаткана з усімі вайсковымі ўшанаваннямі. На прыстані быў выстраен ганаровы караул з часцей мясцовага гарнізона. Ваенны аркестр выканаў турэцкі нацыянальны гімн і «Інтэрнаціянал».

Госці днём зрабілі візіт начальніку одэскага гарнізона і старшыні одэскага аблвыканкома. Сёння вечарам турэцкая ваенная дэлегацыя выязджае скорым поездам у Маскву.

У гутарцы з карэспандэнтам ТАСС глава турэцкай ваеннай дэлегацыі ген. Фахрэттын-паша заявіў:

— Карыстаючыся зручным выпадкам, я не магу не ўспомніць выключна радаснай сустрэчы на тэрыторыі маёй радзімы з народным камісарам абароны Совецкага Саюза г. Варашыловым.

Ад імя вялікай турэцкай арміі перадаю прыцельскае прывітанне і віншаванне г. Варашылаву.

* * *

ЗАБАСТОВАЧНЫ РУХ У АНГЛІІ НА ЎЗДЫМЕ

РАБОЧЫЯ ПАТРАБУЮЦЬ ПАВЫШЭННЯ ЗАРПЛАТЫ

ЛОНДАН, 25 жніўня. (БЕЛТА). Узмацняецца забастовачны рух у Англіі. У Паўднёвым Уэльсе, Іоркшыры, Нортумберлэндзе, Ноттынгеме і Дэрбене забаставалі некалькі тысяч гарнякоў, патрабуючы павышэння зарплаты. Рабочыя антрацытавых шахт у Паўднёвым Уэльсе (на шахтах 25 тыс. чалавек) пастанавілі аб'явіць забастоўку ў знак салідарнасці з 800 рабочымі адной з шахт, якія баставалі вось ужо 9 тыдняў. Баставаць таксама рабочыя двух фабрык штучнага шоўку ў Паўночным Уэльсе, 2 тыс. докераў у Сальфордзе, машынабудаўнікі ў Манчэстэры і інш. Па ўсёй Англіі нарастае хваля масавага абурэння рабочых уровнем зарплаты, праведзенай у 1931 г.

* * *

ЛОНДАН, 25 жніўня. (БЕЛТА). У Кардыфе адбылася дэлегацыйная канферэнцыя паўднёва-ўэльскай федэрацыі гарнякоў. Канферэнцыя пастанавіла паведаміць шахтаўласнікаў, што калі на працягу месячнага тэрміну не будзе заключана новае пагадненне аб заработнай плаце, то 30 верасня будзе ўсеагульная стачка гарнякоў Паўднёвага Уэльса.

ФРАНЦУЗСКІ ДРУК АБ НОЦЕ ПРАТЭСТУ, ПЕРАДАНАЙ ЮРЭНЕВЫМ ЯПОНСКАМУ УРАДУ

ПАРЫЖ, 25 жніўня (БЕЛТА). Увесь друк публікуе паведамленні аб ноце пратэсту, перададзенай паўпрэдам СССР у Токіо тав. Юрэневым японскаму ўраду. Пры гэтым рад газет адзначаюць абгрунтаванасць і сур'ёзнасць высунутых у совецкай ноце абвінавачанняў.

«Эвр» заяўляе, што «стомлены шматлікімі япона-манчжурскімі правакацыямі—масавымі арыштамі совецкіх служачых КВЖД, нападамі на ўстановы і афіцыяльных прадстаўнікоў СССР, грубай кампаніяй японскай прэсы—совецкі ўрад звярнуўся ў Токіо з нотай, зместаякой з'яўляецца сапраўдным абвінавачым актам».

Рад газет думаюць, што Японія адкажа нотай, у якой заявіць, што совецкая нота павінна быць адрасавана Манчжоў-Го, паколькі пералічаныя ў ёй факты датычаць совецка-манчжурскіх адносін.

«Пці журналь» іранічна зазначае: «гаворыць, што японскае міністэрства замежных спраў выказа самым наіўным чынам здзіўленне, чаму СССР заўсёды звяртаецца да Японіі, калі ў яго ўзнікаюць затруднені з Манчжоў-Го».

«Журналь» лічыць, што супярэчнасці паміж Японіяй і ЗША маюць яшчэ больш сур'ёзнае значэнне, чым совецка-японскія разгалоссі. У доказ газета напамінае аб загадзе Рузвельта адносна пераводу 48 разведчых суднаў з Атлантычнага акіяна ў Ціхі.

◎ ◎ ◎

ЗША КАНЦЭНТРУЮЦЬ МАРСКІ ВАЕННЫ ФЛОТ НА ЦІХІМ АКІЯНЕ

НЬЮ-ІОРК, 24 жніўня (БЕЛТА). Распараджэнне морскага міністэрства аб пераводзе ва разведчых суднаў амерыканскага флота ў Ціхаакіянскія парты разглядаецца, як адзнака, што ЗША разлічваюць канцэнтраваць увесь свой флот у Ціхім акіяне. Да гэтага часу разведчыя судны мелі свае базы ў Атлантычных партах, хоць яны і ўдзельнічалі ў ціхаакіянскіх манеўрах.

Перавод баз на ціхаакіянскае ўзбярэжжа афіцыяльна матывуецца клопатамі аб выгадах морскіх афіцэраў, камандзі і іх сем'яў. Аднак, друк ігнаруе гэта тлумачэнне.

«Гарольд Трыбюн» гаворыць аб «канцэнтрацыі на некаторы час усяго флота ў Ціхім акіяне». Органы газетнага трэста Херста заяўляюць: «Ёсць важкія адзнакі, што ўрад наме рае сканцэнтраваць флот у Ціхім акіяне на выпадак магчымых ускладненняў на Далёкім Усходзе».

Атлантычная эскадра да гэтага часу складалася з «баявой флатыліі» (лінкоры, крэйсеры і т. д.) і «разведчай флатыліі» (частка крэйсераў, контрмінаносцы і т. д.). У мінулым годзе ўся атлантычная эскадра была, як вядома, пераведзена ў Атлантычны акіян, прычым гэта матывалася «камбінаванымі маневрамі» атлантычных і ціхаакіянскіх суднаў. Нядаўна яна вярнулася ў атлантычныя парты, але цяпер чакаецца, што к восені ўся атлантычная эскадра зноў вернецца ў Ціхі акіян. Перавод баз разведчых суднаў у Ціхі акіян, як думаюць, азначае паста янае павелічэнне ціхаакіянскіх сіл.

◎ ◎ ◎

АЎСТРЫЙСКІЯ НАЦЫЯНАЛ-СОЦЫЯЛІСТЫ РЫХТУЮЦЦА ДА НОВЫХ ВЫСТУПЛЕННЯЎ

ВЕНА, 25 жніўня. (БЕЛТА) Мерапрыемствы аўстрыйскіх улад і паведамленні газет сведчаць аб тым, што нацыянал-соцыялісты рыхтуюцца да новых выступленняў.

«Штурм ібер эстэррэйх» (орган кіруемых Шушнігам ваенізаваных атрадаў «остмэркінэ штурмшарэн») паведамляе, што з Мюнхена пасланы ў Аўстрыю групы нацыянал-соцыялістскіх кіраўнікоў. «Лінцэр Фольксблат» паведамляе, што ў Лінц ці знойдзены планы, якія сведчаць аб падрыхтоўцы нацыянал-соцыялістскага путча к канцу жніўня. Каля Бжаўнаў знойдзен чамадан з ручнымі гранатамі германскага паходжання і з нацыянал-соцыялістскім агітацыйным матэрыялам.

З прычыны маючыхся вестак аб тым, што нацыянал-соцыялісты рыхтуюць замахі на Штарэмберга і іншых членаў аўстрыйскага ўрада, кіраўнік хеймвера фон-Баар распарадзіўся намецць у кожным раёне 10 відных нацыянал-соцыялістаў у якасці заложнікаў на выпадак замахаў. Імёны заложнікаў будуць апублікаваны. Аўстрыйскія ўлады прымаюць меры супроць нацыянал-соцыялістаў і блізкіх ім арганізацый. Услед за арыштам першага кіраўніка «Ландбунда» Бахінгера арыштован другі кіраўнік «Ландбунда» дэпутат Дэвэці. Намячаўся арышт б. віцэканцлера Бінклера (член «Ландбунда»), але яму ўдалося ўцячы ў Чэхаславакію.

Паводле паведамлення «Рэйхспост» учора пакончыў самагубствам генеральны сакратар «Ландбунда» Падшэрбац, калі даведаўся, што ён мае быць арыштаваным. Чакаюцца арышты нацыянал-соцыялістаў і канфіскацыя маемасці асоб, садзейнічаўшых нацыянал-соцыялістскім путчыстам у Карынтыі.

Як паведамляюць з Белграда, 23 жніўня ў Югаславію прыбыла з Карынтыі новая група аўстрыйскіх нацыянал-соцыялістскіх путчыстаў.

◎ ◎ ◎

ДЫСЕРСІЙНАЯ ДЗЕЙНАСЦЬ НАЦЫЯНАЛ-СОЦЫЯЛІСТАЎ У АЎСТРЫІ

ВЕНА, 26 жніўня. (БЕЛТА). У Аўстрыі прадаўжаюцца разаблачэнні нацыянал-соцыялістскай дыверсійнай дзейнасці. Адначасова ўлады ўзмацняюць свае рэпрэсіўныя мерапрыемствы.

Каля Лінца на складзе транспартнай фірмы знойдзена значная колькасць нацыянал-соцыялістскай зброі. Канфіскаваны два кулямёты, 70 клгр. выбуховых матэрый, многа зброі і амуніцыі. У Тыролі арыштаваны перазапранутыя жабракамі нацыянал-соцыялістскія агітатары, прыехаўшыя з Германіі.

Т. Т. МОЛАКАЎ, БАБУШКІН І ФАКІДАЎ У ГОМЕЛІ

ГОМЕЛЬ. (Наш карэспандэнт). 26 жніўня ў Гомель прыбылі герой Совецкага Саюза МОЛАКАЎ і члэлюскінцы ФАКІДАЎ і БАБУШКІН. Пролетарыі Гомеля наладзілі ім гарачую сустрэчу. На вакзале героў сустракалі прадстаўнікі гаркома, горсовета, горпрофсовета, паліталдзелаў транспарта і МТС і шматлікія рабочыя дэлегацыі. Герої наведалі завод імя Ланцуцкага, шклозавод імя Сталіна, калгас «Чырвоны хлебароб», куды выязджаў тав. Молакаў. Тав. Бабушкін наведаў Сельмаш і завод «Пролетарый». Тав. Факідаў наведаў Нова-Беліцкі дрэваапрацоўчы камбінат імя Гікало і ў участак сувязі і паравозне дэпо Гомель. У сваіх выступленнях герої Арктыкі расказалі аб гераічнай барацьбе ў льдах Поўначы.

Увечары ў клубе імя Леніна і Парку культуры і адпачынку адбыліся шматлікія мітынгі, на якіх герої Арктыкі расказалі рабочым аб гераічнай эпапеі «Челюскіна».

Герої-члэлюскінцы праз «Звязду» прасілі перадаць наступнае прывітанне працоўным БССР: «Прывітанне працоўным і калгаснікам Совецкай Беларусі. Горача дзякуем за пролетарскую цёплую сустрэчу. Мы ўпэўнены, што вы таксама і ў далейшым з яшчэ большай упартасцю будзеце змагацца за выкананне пастаўленых партыяй і ўрадам задач».

* * *

СОВЕЦКІ РАДЫЁЗОНД ДАСЯГНУЎ ВЫШЫНІ У 23 ТЫСЯЧ МЕТРАЎ

НОЧЫ СУСВЕТНЫ РЭКОРД

ЛЕНІНГРАД, 26 жніўня. (БЕЛТА). У Ленінградзе атрымана паведамленне, што днямі з ледакола «ЕРМАК» супрацоўнікам інстытута аэралогіі тав. Кічэвым быў выпушчан радыёзонд, які дасягнуў вышыні ў 23 тыс. метраў. На вышыні ў 9 тыс. метраў тэмпература аказалася мінус 47 градусаў. Вышэй тэмпература паступова павышалася і дасягнула —34 гр. на вышыні ў 13 тыс. метраў, а далей аставалася пастаяннай да максімальнай вышыні ў 23 тыс. метраў. Атрыманая вышыня з'яўляецца рэкордная не толькі для Арктыкі, але і для ўсяго Саюза. Для радыёзондаў гэта вышыня — сусветны рэкорд.

◎ ◎ ◎

ВЯЛІКАЯ ЗАСУХА Ў ЯПОНІІ

ТОКІО, 24 жніўня (БЕЛТА). Вялікая засуха, якая прадаўжаецца ў Заходняй Японіі і на востраве Кюсю, выклікае вялізарныя бядоты насельніцтва ў значнай частцы закранутых засухаю раёнаў. Згодна даных метэаралагічнай станцыі, выпадзенне асадкаў у бліжэйшым будучым мала магчыма.

Газета «Ніці ніці» пад загалоўкамі «Вадзяны голад», «Абмежаванне спажывання вады ў гарадах», «Рысавыя палі высахлі», «Цэлая вобласць церпіць ад бязводдзя»—прыводзіць падрабязнае апісанне бядот, якія з'яўляюцца результатам засухі ў прэфектурах Тотары, Сімене, Саяма, Хіросіма, Ямагуці, Хіого, Кіота, Асака і па ўсяму востраву Кюсю.

У сувязі з небывалай засухай у прэфектуры Фуока, дзе страты ўжо дасягаюць 5 млн. іен, «Каланізацыйная асацыяцыя» прэфектуры намерана перасяліць у Паўднёвую Амерыку 600 сялянскіх сем'яў, пацярпелых ад засухі.

Аб кірмашы ў гор. Горкім

Пастанова бюро Камісіі Совецкага Кантроля пры СНК СССР

На аснове праверкі, праведзенай КСК (тт. Маргуноў і Анцэловіч), устаноўлена, што Наркамлегпром СССР (т. Фушман), Наркамснаб РСФСР (т. Папоў), Гапоўная дырэкцыя ГОРТ'а (т. Лові) і Горкаўскі крайвыканком (т. Остроўскі) без папярэдняй пастаноўкі ва ўрадзе і яго санкцыі прынялі рашэнне аб правядзенні і арганізацыі ў г. Горкім паволжскага дзяржгандлёвага кірмашу з завозам на гэты кірмаш па лініі толькі Наркамлегпрома тавараў на 6 млн. руб.

Бюро Камісіі Совецкага Кантроля пастанаўляе:

1. Быц. намесніку НКЛП СССР т. ФУШМАНУ Л. М. за самавольныя дзеянні, якія выявіліся ў прапанове і ўдзеле (у сваю бытнасць у Горкім) у арганізацыі ў Горкім міжкраявога кірмашу з завозам на яго тавараў на 6 млн. руб. і, улічваючы, што гэта не першы выпадак парушэння совецкай дысцыпліны, т. Фушманам (матарылы, змешчаныя ў «Правде» ад 3-VIII пад загалоўкам «По стопам т. Фушмана», праверкай КСК пацвердзіліся), — аб'явіць суровую вымову, папярэдзіўшы яго, што за падобныя дзеянні ў далейшым ён будзе прыцягнут да больш суровай адказнасці.

2. Нам. Наркамснаба РСФСР тав. ПАПОВУ і гапоўнаму дырэктару ГОРТ'а т. ЛОВІ аб'явіць вымову за арганізацыю ў Горкім паволжскага дзяржгандлёвага кірмашу без дазволу камітэта таварных фондаў і рэгулявання гандлю пры СПА і непаракор указаниям наркамснаба СССР т. Міканна.

3. Нам. старшыні Горкаўскага крайвыканкома т. ОСТРОЎСКАМУ за прыняцце неправільнага рашэння аб арганізацыі паволжскага дзяржгандлёвага кірмашу і дапушчэнне па данай пастанове фактычнага завозу ў Горкі для кірмашу тавараў без папярэдняга дазволу ўрада паставіць на від.

Нам. старшыні Камісіі Совецкага Кантроля АНЦІПАЎ.
Сакратар Бюро Камісіі Совецкага Кантроля МАНФРЭД.

◆ ◆ ◆

ВЫЦЕРАБЛЕНА 80 ПРОЦАНТАЎ ІЛЬНУ

БССР—НА ПЕРШЫМ МЕСЦЫ

МАСКВА, 26 жніўня. (БЕЛТА). На 20 жніўня па Саюзу калгасы і аднаасобнікі выцеравалі 80,4 проц. ільнапасеваў. У мінулым годзе на гэты тэрмін было ўбрана 58,3 процантаў плошчы.

Упераадзе ідзе Беларусь, дзе калгасы і аднаасобнікі ў асноўным завяршылі ўборку — выцераблена каля 97 проц. Блізка да завяршэння ільнаўборкі Ленінградская вобласць (план выканан на 92 проц.). Заходняя, Івана-ўская і Маскоўская вобласці ўбралі звыш 87 проц. ільнянога кліну. Адстаюць Заходняя Сібір — 13,5 проц., Свердлоўская вобласць — 34 проц. і УССР — 42,4 проц. Яўна неадавальняюча ідзе рассцілі ільну. На 20 жніўня рассцілі праведзен на плошчы ў 720,3 тыс. га, у той час, калі на гэты тэрмін трэба было разасліць у шэстара раза больш.

◆ ◆ ◆

ГІСТОРЫЯ КАЛГАСАЎ І СОЎГАСАЎ

МАСКВА, 26 жніўня. (БЕЛТА). Аграрны інстытут вомакадэміі прыступае да работы па складанню гісторыі калгасаў і соўгасаў СССР.

У праграме выдання: мінулае совецкай вёскі, рэканструкцыйны перыяд, умацаванне калгаснага ладу ў другой пяцігодцы, калгасны рух у важнейшых раёнах СССР і інш.

◆ ◆ ◆

У МЕНСК ПРЫЛЯТАЕ ЗВЯНО ЭСКАДРЫЛЫ імя МАКСІМА ГОРКАГА

ВСФК СССР і рэдакцыя спартыўнай газеты «Красный спорт» арганізавалі пералёт на СССР звяна самалётаў агіт-эскадрыльі імя Максіма Горкага. Маршрут пералёту прадугледжвае наведанне Менска 21 верасня. (БелТА).

◆ ◆ ◆

РЭАРГАНІЗАЦЫЯ ВОЧНАЙ ЛЯЧЭБНІЦЫ У ТРАХОМАТОЗНА-АКУЛІСТЫЧНЫ ІНСТЫТУТ

Совет Народных Камісараў БССР пастанавіў рэарганізаваць вочную лячэбніцу ў Гомелі ў трахаматозна-акулістычны інстытут. На інстытут ускладаюцца задачы па арганізацыі навуковых экспедыцый, накіраванню брыгад у затрахоменыя раёны, перакваліфікацыі і падрыхтоўкі персаналу па барацьбе з трахомай і арганізацыі навукова-даследчай работы па этыялогіі і прафілактыцы трахомы.

Пры інстытуце будзе арганізаваны спецыяльны стацыянар на 50 ложкаў для трахомных хворых. (БелТА).

УЗОРНЫ КОМСАМОЛЬСКА-МАЛАДЗЁЖНЫ ПОЕЗД

У гонар Міжнароднага юнацкага дня 22 жніўня ў Менску пушчан комсамольска-маладзёжны поезд па лініі Менск—Днепрапетроўск.

У поездзе ёсць вагон-рэстаран (буфет), вагон «маці і дзіця», які абсталёван дзіцячымі ложкамі з бялізнай. Ва ўсіх вагонах разасланы каўры, сталы накрыты салфеткамі, у кожным купэ ёсць настольная электрычная лямпа.

На мітынгу ў часе перадачы поезда рабочыя, перадаваўшыя поезд, узялі хадайніцтва аб прысваенні поезду імя ЦК КП(б)Б і СНК БССР.

УСЕБЕЛАРУСКІ КОНКУРС НА ЛЕПШАЕ ВЫРОШЧВАННЕ І ЗАХАВАННЕ КОНСКАГА МАЛАДНЯКА

Наркамзем БССР аб'яўляе ўсебеларускі конкурс раёнаў, сельсоветаў, МТС, КТФ, калгасаў, жывёлагадоўчага напрамку і соўгасаў сістэмы Наркамзема на лепшае вырошчванне і захаванне конскага маладняка ў зімовы перыяд 1934-35 г., укараненне ў калгасах і соўгасах правіл рацыянальнага вырошчвання маладняка, паказ і перанясенне лепшага вопыту работы.

Для прэміравання лепшых раёнаў, сельсоветаў, калгасаў, соўгасаў, конюхаў, брыгадзіраў і загадчыкаў КТФ адпушчана 26.500 руб.

ПАРК АДПАЧЫНКУ

Калгас «Чырвоная Полаччына», Астроўчанскага сельсовета, Полацкага раёна, атрымаў ад паліталдзела Ветрынскай МТС за своечасовае сканчэнне дорбудаўніцтва прэмію ў суме 500 руб. Калгас пабудаваў на гэтыя грошы калгасны парк адпачынку.

Д. Ф. КАЗЛОЎ.

АДЗІНАЦЦАЦЬ ТЫСЯЧ ГЛЯДАЧОЎ

(Гастролі ЯДТ у Ленінградзе)

23 жніўня Яўрэйскі дзяржаўны тэатр БССР іграў у Ленінградзе адзінаццаты спектакль.

На першых дзесяці спектаклях прысутнічала адзінаццаць тысяч глядачоў.

З-за агідных адносін чытачкі (Менскі вузел) ленінградскі працоўны глядач пазбаўлен магчымасці глядзець разрэкламаваныя спектаклі «Гаухі» і «Авечая крыніца». Для перавозкі дэкарацыі патрэбны былі два вагоны. Іх чыгунка даць адмовілася. Спектаклі сарваліся. За адмаўленне прадаставіць вагоны тэатру вінаватыя павінны быць прыцягнуты да адказнасці.

ЯДТ працягвае ў Ленінградзе грамадскую работу. 22 жніўня тэатр абслужыў усе цехі фабрыкі імя Валадарскага.

Адначасова тэатр вядзе ўзмоцненымі тэмпамі рэпетыцыі п'есы Зыгмунда Львя «Забастовка жнецоў».

Адкрыццё сезону адбудзецца ў Менску 10 верасня. Будзе паказана п'еса «Авечая крыніца».

На пытанне, якія творчыя планы тэатру на бліжэйшы час, заслужаны артыст рэспублікі т. М. Рафальскі адказаў:

— Следам за спектаклем «Забастовка жнецоў» тэатр пакажа новую п'есу А. Кушнерова «Браты Гаркат». А затым думаю ўзяць і паставіць адну п'есу забытага, але цікавага яўрэйскага пісьменніка Яхава Гордзіна.

* * *

27 жніўня адбудзецца апошні спектакль у Ленінградзе.

Для характарыстыкі адносін глядача да тэатра цікава прывесці пісьмо аднаго глядача да тав. Рафальскага:

«Учора я меў шчасце глядзець «Першы яўрэйскі рэкрут» у вашай пастаноўцы. Я таксама «рэкрут» — у гэтым годзе я ўступаю ў рады вялікай Чырвонай арміі. На спектаклі я меў магчымасць яшчэ раз на сябе адчуць веліч нашай эпохі. Я ўсёй істотай адчуў тую прорву, якая аддзяляе наша існаванне ад пакут былых яўрэйскіх рэкрутаў.

Вельмі ўдзячны вам і ўсяму калектыву тэатра.

Прыгыўнік 1912 г.
Міхась Гуляеў».

* * *

Сустрэча тэатра з ленінградскай грамадскасцю прызначана на адзін з бліжэйшых дзён.

ІЛ. БАРАШКА.

ХРОНІКА

Прэзідыум ЦВК БССР пастанавіў аслабаніць тав. М. Е. Абрамсона ад абавязкаў намесніка народнага камісара асветы БССР у сувязі з пераходам яго на іншую работу.

ПІСЬМО У РЭДАКЦЫЮ

У газеце «Звязда» за 21 жніўня змешчана заметка «Самакрытыка, гледзячы на асобы», у якой указваецца, што газета «Віцебскі пролетарый» не змясціла матэрыялу аб «очковтирательстве» дырэктара МТС т. Галавенка, паведаміўшага аб змяшці і адказным суду старшыні калгаса Крэйда за п'янку, сувязь з чужым элементам, растрату калгасных грошай) — у той час як Крэйда заняў змяшчэнне з работы Галавенкам быў перакінут у другі калгас.

Паведамляем, што ў «Віцебскім пролетарыі» за 15 жніўня (№ 185) быў змешчан рэдакцыйны артыкул «Аб палітычнай слепаце і «очковтирательстве» дырэктара МТС Галавенка», у якім было выкрыта «очковтирательство» Галавенка. Разам з тым лічым памылкай рэдакцыі значнае спазненне са змяшчэннем гэтага рэдакцыйнага артыкула.

Рэдакцыя газеты «Віцебскі пролетарый».

* * *

«Звязда» адзначае, што заметка ў «Віцебскім пролетарыі» была надрукавана са значным «спазненнем». Іменна гэта і падстава для лісьма ў «Звязду». «Віцебскаму пролетарыю», выступаўшаму па іншых пытаннях з вострымі палітычнымі матэрыяламі, не было да твару такое мэўчанне ў сувязі з «очковтирательством» па справе Крэйда.

ПАВЕДАМЛЕННІ

Менгарком КП(б)Б скліча сёння ў 12 гадзін дня нараду сакратароў партыкомаў і комсамольскіх камітэтаў усіх навучальных устаноў (ВНУ, ВТНУ, тэхнікумаў).

Нарада адбудзецца ў актавым зале ВДУ. Яўка абавязкова і без спазнення.

Менгарком КП(б)Б.

28-га жніўня, у 11 гадзін раніцы аддзел культуры і прапаганды ленінізма гаркома КП(б)Б і гарАНА склікаюць нараду па пытанню станоўішча бібліятэчнай работы ў Менскім раёне ў парадку рэалізацыі адпаведнай пастановы ЦВК СССР па гэтаму пытанню:

На нараду павінны з'явіцца наступныя таварышы:

Загадчык клуба металістаў і бібліятэкар клуба, заг. клуба будаўнікоў і бібліятэкар клуба, старшыня фабкома фабрыкі «Комунарка» і загадчык бібліятэкі, старшыня заўкома завода «Большэвік» і бібліятэкар, парторг завода імя Мяснікова і загадчык бібліятэкі, сакратар партыкома завода імя Молатава і бібліятэкар, загадчык Пушкінскай бібліятэкі, загадчык пяроспенскай бібліятэкі, загадчык бібліятэчнага калектара ЦСПСБ, загадчык бібліятэкі фабрыкі «Окцябр» і старшыня фабкома, старшыня калгаса і бібліятэкар калгаса ЦВК, Прыгараднага сельсовета, бібліятэкар і парторг калгаса «Ленінскі шлях», Самахвалавіцкага сельсовета, парторг і бібліятэкар Астраш.—Гарадзенскага сельсовета, старшыня Караліншчанскага сельсовета і загадчык клуба, бібліятэкар соўгаса «Вішнёўка» і парторг, паліталдзел 1-й МТС—тав. Осіпаў, паліталдзел Большэмінскай МТС—тав. Палякоў. Ад Наркомасветы—тав. Багаслаўскі. ЦСПСБ—тав. Рубінштэйн і Майстер. Дырэктар 24-й школы. Прадстаўнікі ЦП саюзаў—машынабудаўніцтва, гарбароў, швейнікаў, будаўнікоў і прадстаўнікі цэнтральнага друку.

Усе таварышы з месц павінны захаваць з сабою ўсе матэрыялы аб рабоце бібліятэк і прасоўванні кніг.

Нарада адбудзецца ў памяшканні дзяржаўнай бібліятэкі імя Леніна (Чырвонаармейская вул., побач з ЦК КП(б)В).

Заг. аддз. культуры і прапаганды ленінізма ГК КП(б)Б ВАРОНЧАНКА.
Заг. гарана КУЗНЯЦОВА

Адказны рэдактар Н. ЛЕНЦНЕР.

Памяшк. БДТ—1. Бел. Дзярж. Тэатр ОПЕРЫ і БАЛЕТА
Мастацкі кіраўн. засл. арт. рэспубл. Гіттарц І. А.
СЁННЯ ОПЕРА КНЯЗЬ ІГАР
Пачатак роўна ў 8 г. 30 м.
Білеты ў касе тэатра і раб. касе.

Першы Дзяржаўны Тэатр (БДТ—1)
Маст. кір. засл. арт. рэсп. Л. М. ЛІТВІНАЎ
2 верасня 1934 г. Пачатак сезона 1934-35 г.
Н. Крапіва
КАНЕЦ ДРУЖБЫ
драма ў 4 дзеях.
Прэміравана на конкурсе БССР
Заяўкі на мэтавым спектаклі прымаюцца ў тэатры і ў раб. касе.

ДЗЯРЖЦЫРК ГЭТЫМІ ДНЯМІ ЗАКАНЧВАЕЦЦА СЕЗОН
ВЫСТУПАЮЦЬ ШТОДЗЕННА ПРЫБЫЎШЫЯ з ЗАГРАНІЦЫ
КІТАЙСКАЯ ТРУПА арыгінальнае відовішча.
Бухарская трупа 10 КАДЫР-ГУЛЯМ 10 | 4 ТОРНЗО 4 лепшыя турністы на батуце
І шмат новых нумароў Пачатак ў 9 гадз. вечара.
30 жніўня не ў 2 гадз. дня АПОШНІ РАНІШНІК пры ўдзеле ўсіх артыстаў
кітайскай трупы, выблюдаў і пенугаеў.

Гуканы кіно-тэатр „Чырвоная Зорка". Мастацкая камедыя ПАСАГ ЖУЖАНЫ На эстрадзе—гастролі ілюзіяніста ПАРЧЫНСКАГА
Гуканы кіно-тэатр „Пролетарый" Новы гуканы фільм «АНРАІНА». У фае—КАНЦЭРТ.
Кіно „Інтэрнацыянал" 3 25-VIII НОВАЯ ПРАГРАМА У праграме кіно-журнал САЮЗКІНО
Кіно СПАРТАК Выдатны мастацкі фільм Кацярына Ізмайлава Драма ў 7 частках.

ДА ВЕДАМА КЛУБАЎ, КУЛЬТСЕКТАРОЎ САЮЗАЎ І ЧЫРВОНЫХ КУТКОЎ
Пастановай Наркомасветы БССР ад 15 ліпеня пры Галоўмастацтве НКА
— арганізавана —
ЦЫРКАВОЕ ЭСТРАДНАЕ БЮРО ЦЭБ
Цыркавое эстраднае бюро абслугоўвае рабочыя клубы, дамы асветы, часці Чырвонай арміі, дзіцячыя пляцоўкі, абедзенныя перапынкі на прадпрыемствах канцэртнымі праграмамі, тэматычнымі намернымі канцэртамі, літаратурна-музычнымі вечарамі.
Склад папаўняецца артыстамі Ленінградскіх і маскоўскіх цыркаў і эстрадай мюзік-холаў.
Заявы на канцэрты прымаюцца штодзенна ў памяшканні клуба металістаў (Універсітэцкая, 12, памяшканне б. Дамэца), тэл. 22-755
Пастаянным заказчыкам па дагаворанасці ільготныя ўмовы

РАГАЧОЎСКІ ПЕДТЭХНІКУМ І АДНАГАДОВЫЯ ПЕДКУРСЫ
аб'яўляюць НАБОР
студэнтаў і курсантаў
на 1934-35 навучальны год.
Студэнты забяспечваюцца стыпендыяй па паспяховасці і інтэрнатам.
Прымаюцца асобы з адукацыяй за няпоўную сярэднюю школу і непазбўленыя выборчых правоў.
Усе паступаючыя праходзяць прыём ныя іспыты.
Заявы прымаюцца да 1 верасня. Да заявы дадаць дакументы: аб адукацыі, сацыяльным стаце, нараджэнні, выбарчым праве і медыцынскі на 20 кап.
Адрас: г. Рагачоў, БССР, педтэхнікум.
Дырэкцыя.

Рагачоўская школа ФЗН мэбельшчыкаў
Менскага Белкалеспрамсаюза
працягвае асенні набор вучняў на 1934-35 навучальны год у колькасці 60 асоб.
Школа рыхтуе кваліфікаваных мебельшчыкаў, чырвона-дроўшчыкаў для прамысловай кааперацыі.
У школу прымаюцца асобы, скончыўшыя 5, 6 і 7 класаў, ва ўзросце ад 15 да 19 год. Тэрмін навучання 1 год.
Вучні забяспечваюцца на 100 проц. інтэрнатам, сталоўкай і зарплатай па паспяховасці. Да заявы неабходна прыкласці наступныя дакументы: метрыку, аб асвеце, аб сацыяльнасці, даведку аб стане здароўя і на 40 кап. марак для адказу.
Заявы прымаюцца да 10 верасня. Пачатак заняткаў з 15 верасня.
Заявы дасылаць па адрасу: Рагачоў, Цымермана ўская вул. № 24/ школа ФЗН мебельшчыкаў. ДЫРЭКЦЫЯ.

Сектар кнігагандлю ДЗЯРЖАЎНАГА ВЫДАВЕЦТВА БЕЛАРУСІ
ДА ВЕДАМА ШКОЛ, АНА і кнігагандлёвых арганізацый
ВЫШЛІ з ДРУКУ і разасланы на месцы, паводле разнарадкі НКА, наступныя СТАБІЛЬНЫЯ ПАДРУЧНІКІ
для пачатковай і сярэдняй школы на 1934-35 навучальны год (зацверджаныя НКА РСФСР і НКА БССР)
СПІС № 6.

І. ПАДРУЧНІКІ ДЛЯ БЕЛАРУСКАЙ ШКОЛЫ
Для пачатковай школы.
ВЯЗНОСІК К. і СЕВЯРНЁВА А. Беларуская мова (Падручнік для IV класа). Стар. 57, тыр. 25.000, 1934 г., ц. 75 к., пер. 25 к.
КАРКАДИНОВСКАЯ И. Учебник русского языка. Грамматика и правописание (для III і IV классов). (Изд. II исправленное). Стар. 87, тыр. 220.000, 1934 г., ц. 40 к., пер 25 к.
КАРКАДИНОВСКАЯ М. и РЫЖИКОВА А. Хрестоматия по русской литературе для III класса. Стар. 80, тыр. 150.000, 1934 г., ц. 30 к., пер. 25 к.
НЕКРАШЭВІЧ А. Хрэстаматыя па літаратуры, ч. І (для III класа). (Выд. II, папраўленае і дапоўненае). Стар. 110, тыр. 100.000, 1934 г., ц. 75 к., пер. 25 к.
НЕКРАШЭВІЧ А. Хрэстаматыя па літаратуры, ч. II (для IV класа). (Выд. II, папраўленае і дапоўненае). Стар. 160, тыр. 100.000, 1934 г., ц. 75 к., пер. 25 к.
Для сярэдняй школы.
ГАРДОН В. О. Асновы тэхнічнага чарчэння. Падручнік для сярэдняй школы. Стар. 154, тыр. 20.000, 1934 г., ц. 80 к., пер. 25 к.
ЮГАНСОН-ГЕГЕЛЬ Э. Г. Падручнік па нямецкай мове (VII год навучання). (Пераклад з II пераапрацаванага рускага выдання). Стар. 112, тыр. 30.000, 1934 г., ц. 65 к., пер. 25 к.

II. ПАДРУЧНІКІ ДЛЯ ШКОЛ НАЦМЕН. (Выданні НАЦсектара ДВБ).
НА ЯЎРЭЙСКАЙ МОВЕ.
Для сярэдняй школы (поўнай і няпоўнай).
ВЕРХОЎСКІ В. Хімія. Падручнік для сярэдняй школы, ч. I (VI год навучання). (Выд. II папраўленае). Стар. 131, тыр. 5.000, 1934 г., ц. 70 к. пер. 50 к. (у каленкору).
ВЕРХОЎСКІ В. Хімія. Падручнік для сярэдняй школы, ч. III (VIII год навучання). (З II пераапрацаванага рускага выдання) Стар. 156 (плюс 1 табліца), тыр. 3.000, 1934 г., ц. 1 р., пер 50 к. (у каленкору).
КІСЯЛЁЎ А. Алгебра. Падручнік для сярэдняй школы, ч. II (VIII-XI гады навучання). Стар. 263, тыр. 3.000, 1934 г., ц. 1 р. 50 к., пер. 50 к. (у каленкору).
ФАЛЕЕЎ Г. і ПЕРЫШКІН А. Фізіка. Падручнік для сярэдняй школы, ч. III (VII год навучання). Стар. 180, тыр. 3.045, 1934 г., ц. 1 р. 35 к., пер. 50 к. (у каленкору).
ФАЛЕЕЎ Г. і ПЕРЫШКІН А. Зборнік задач па фізіцы для сярэдняй школы. (V-VII гады навучання). (Выд. II, папраўленае і дапоўненае). Стар. 116, тыр. 10.000, 1934 г., ц. 45 к., пер. 25 к.
ЗБОРНІК ЗАДАЧ ПА ФІЗІЦЫ для VIII-X гадоў навучання сярэдняй